

**SZAKISKOLAI
▶ MOBILITÁSI
PROGRAM**

**Értékelő tanulmány
és projektbemutatók**

▶ TARTALOMJEGYZÉK

- 3 **Előszó**
- 3 Előzmények
- 4 A 2009. évi pályázati forduló eredményei
- 6 A Szakiskolai mobilitási program eredményei: 2003–2005–2009
- 8 Korábbi tanulmányok a mobilitási programokról
- 10 A tanulmány megállapításai
- 16 A Szakiskolai mobilitási program megítélése

Projektbemutatók

- 23 A legtöbb szakmacsoportot tartalmazó projekt
- 27 Mobilitási projekt a legtávolabbi célországba
- 31 A leghosszabb szakmai gyakorlatot megszervező projekt
- 35 A legtöbb diák szakmai gyakorlatát megszervező projekt
- 39 Egy TISZK-ből a legtöbb tagintézményi projekt
- 42 A legösszehangoltabb projektmunkát megvalósító projekt

Impresszum:

Szerkesztette: BALLA Ágnes, NAGY Zsófia

Kiadványszerkesztő: BAUKÓ Bernadett

Kiadja: Tempus Közalapítvány

A kiadásért felel: TORDAI Péter, igazgató

Nyomdai kivitelezés: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft., 2011.

Kiadványunk megjelenését a Nemzeti Erőforrás Minisztérium, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium támogatta.

Illusztrációként a projektek résztvevői által készített fotókat használtuk fel.

Tempus Közalapítvány

1093 Budapest, Lónyay utca 31.

Postacím: 1438 Budapest 70, Pf. 508.

Infóvonal: (06 1) 237 1320

info@tpf.hu

www.tka.hu

▶ ELŐSZÓ

A Tempus Közalapítvány már két alkalommal, 2003-ban és 2005-ben kapott lehetőséget arra, hogy a Munkaerő-piaci Alap képzési alaprészének terhére külföldi mobilitási programot bonyolítson le, kifejezetten szakiskolák részvételével, szakiskolai tanulók számára. A program a Szakiskolai Fejlesztési Programtól (SZFP) függetlenül (mind szakmailag, mind pénzügyileg) valósult meg, azonban célkitűzésében, tartalmában szorosan kapcsolódott az SZFP-hez.

A mobilitási program elindításának hátterében harmadik alkalommal, 2009-ben is az állt, hogy az uniós szakképzés-fejlesztési program, a Leonardo da Vinci, annak is a mobilitási pályázattípusa mellett legyen egy másik pályázati lehetőség kifejezetten a szakiskolák számára. A program bizonyos pontokon kedvezőbb feltételeket kínált, mint a Leonardo, ezzel elősegítve a szakiskolai célcsoport pályázását, a már ismert problémák ellenére a pályázási kedv erősítését.

A Szakiskolai mobilitási program ugyanis magasabb támogatást nyújtott szinte minden tétel esetében éppen azért, hogy elősegítse ezen több szempontból is – mind a pályázó intézmények, mind a részt vevő diákok tekintetében – hátrányosabb helyzetű célcsoport pályázását, a mobilitáson keresztül megvalósuló intézményi fejlődést, a diákok számára a mobilitás segítségével történő tanulást.

A korábbi forduló eredményei, a mobilitás mint pályázati forma növekvő népszerűsége és egyre elismertebbé válása miatt a Tempus Közalapítvány (TKA) 2008-ban újra elindította az előterjesztést „Javaslat a Munkaerő-piaci Alap képzési alaprésze terhére megvalósuló nemzetközi mobilitási program támogatására szakiskolai tanulók számára” címmel, azzal a céllal, hogy a mobilitás mint sajátos pedagógiai eszköz meghonosításával segítse az SZFP-s intézményeket.

▶ 1. Előzmények

A két korábbi forduló pozitív eredménye már magában hordozta az újabb pályázat sikerét. Az alábbi táblázatból látható, hogy összesen 222 500 000 forint volt a két korábbi szakiskolai mobilitási programban a felhasználható támogatási keret, ami végül átlagosan 94,8%-os arányban felhasználásra került, és összesen 475 szakiskolai diák és 78 kísérő személy mobilitását biztosította.

Felhívás éve	Rendelkezésre álló keret (Ft)	Kiutazók tervezett száma (szerződés szerint, fő)	Összesen felhasznált támogatás (Ft)	Felhasználás aránya (%)	Összesen kiutazó diák (fő)	Összesen kiutazó kísérő (fő)
2003	62 500 000	164	60 703 901	97,1	167	19
2005	160 000 000	309	148 046 350	92,5	308	59
Összesen	222 500 000	473	208 750 251	94,8	475	78

Az érdeklődés mindkét kör esetében kétszerese volt a rendelkezésre álló keretnek. A számok – a sikeres felhasználási arány, a kiutazók száma – ugyan önmagukért beszélnek, a lehetőség azonban a Szakiskolai Fejlesztési Program I. szakaszában részt vevő intézményeknek sajnos csak egy szűk körében volt ismert, hiszen a programban részt vevők kevesebb, mint fele (41 intézmény) pályázott, és közülük végül összesen 25 intézmény kapott támogatást 2003-ban vagy 2005-ben.

Mivel időközben a Szakiskolai Fejlesztési Programnak újabb szakasza indult és a részt vevő intézmények köre is bővült, így némi kihagyás után, de már jelentősen megnövekedett összeggel – a 2005. évi összeg majdnem duplájával – 2009-ben ismét meghirdetésre került a Szakiskolai mobilitási program.

▶ 2. A 2009. évi pályázati forduló eredményei

A rendelkezésre álló, a korábbi két fordulóhoz képest jóval nagyobb, 300 000 000 Ft-os támogatási keret kivételesen két fordulóban került lekötésre. A Tempus Közalapítvány mint koordináló, alapvetően így tervezte a program ezen fordulójának ütemezését – tekintettel a megnövelt összegre és a szakiskolai célcsoport sajátosságaira.

Ráadásul időközben több változás is történt mind a hazai szakképzési rendszerben, mind pedig a hasonló nemzetközi mobilitási programok működése és szabályai tekintetében, és ezek a módosítások mind azt támasztották alá, hogy érdemes több fordulóban lehetőséget biztosítani az érintett intézmények számára.

Ezek a változások alapvetően pozitívak voltak, hiszen meghirdetésre került az SZFP következő szakasza, és így az érintett intézmények száma a korábbi 90-ről 160-ra nőtt. A szakiskolai mobilitási program szemszögéből viszont veszélynek számított, hogy időközben elindult a Leonardo da Vinci program folytatása, már egy egységes, integrált programban, ami több kedvező változással járt az uniós mobilitási pályázatok esetében, és így egyfajta elszívó erőként jelent meg. Ehhez képest kellett ennek a kifejezetten a szakiskolákat megcélzó mobilitási programnak vonzóbbként megjelennie.

Éppen ezért a Tempus Közalapítvány a szakiskolai mobilitási program újabb meghirdetésekor több újdonságot is bevezetett a korábbi két szakaszhoz képest. Egyrészt bővült az országok köre, hiszen itt nem kötötte a kezünket semmilyen EU-s direktíva, egyezmény vagy annak hiánya, így a résztvevő országok köre az Európai Unió tagországain, Norvégián, Izlandon, Liechtensteinen és Törökországon kívül még Horvátországgal és Svájjal is bővíthetett. Ugyan ez utóbbi országba nem valósult meg mobilitás, a szomszédos Horvátországba jelentős számú kiutazást szerveztek.

További újdonság volt még, hogy nemcsak maguk az SZFP-s szakiskolák pályázhattak, hanem más szervezetek (egyesületek, alapítványok) is, amennyiben vállalták, hogy az érintett intézmények szakiskolai tanulói számára szerveznek külföldi szakmai gyakorlatot. Ez egyébként a 2009-ben pályázó 48 intézményből 5 szervezetet jelentett – vagyis 10%-kal megnövelte a pályázói érdeklődést – és a 62 beadott pályázatból 9-et generált. A gyakorlaton 9-13. évfolyamos vagy a 13. évfolyamot a gyakorlat kezdete

előtt legfeljebb 6 hónappal elvégzett tanulók vehettek részt – a célcsoport bővítése, a már végzett szakiskolai tanulók egy szűkebb körének bevonása szintén új vonás volt ebben a pályázati fordulóban.

Ami tovább növelte, növelhette a program vonzerejét – akár a Leonardo da Vinci mobilitási programmal szemben – az a magasabb támogatás volt. Mind szervezésre, adminisztrációra és felkészítésre, mind pedig a kinntartózkodás költségeinek fedezésére magasabb limiteket szabott meg az iroda. A megnövelt támogatás szükségessége – különösen a felkészítés esetében – a későbbiekben beigazolódt.

A program fő célja továbbra is változatlan maradt: külföldi szakmai gyakorlatok segítségével a szakiskolai képzés gyengeségeinek az orvoslása és a szakiskolai képzés vonzóbbá tétele. Hiszen a projektek gyakorlatorientált jellege, a gazdasági kapcsolatok erősödése hozzájárult a szakiskolai képzés megújulásához, a részt vevő diákok mellett ösztönzőleg hatott a projektbe bekapcsolódó tanárokra is. Mint azt a későbbiekben részletesen is bemutatott tanulmány is igazolja, a program növelte a tanulást, és különösen a nyelvtanulást iránti motivációt, és a külföldi szakmai gyakorlat révén olyan kompetenciákra tették szert a tanulók, amelyek jelentősen növelték munkaerő-piaci esélyeiket. A projektek teret nyitottak az önálló munkavégzésre való képesség erősödésének, a gyakorlatiasabb nyelvtudásnak, a tanulási sikerélményeknek, a tanulók nagyobb önbizalmának. Lehetővé tették új technológiák használatának elsajátítását, eltérő munkakultúrák megismerését. A külföldi szakmai gyakorlatok értékes kiegészítést jelentettek a szakiskolai programban részt vevő intézmények számára.

A 2009 januárjában meghirdetett első felhívásra a Szakiskolai Fejlesztési Programban részt vevő 160 intézmény közül 20 nyújtott be 21 pályázatot, melyek közül kettő nem rendelkezett előzetes Leonardo da Vinci vagy szakiskolai projektmegvalósítási tapasztalattal. A 15 nyertes intézményből 3 számított újnak, a többi intézménynek volt(ak) nyertes projektje(i) a 2003-as és/vagy 2005-ös szakiskolai fordulóban. A második, 2009. októberi beadási határidőre 41 db pályázat érkezett összesen 31 SZFP-s intézményből, illetve 5 egyéb szervezettől.

A 2009. évi két forduló összesített eredménye:

Pályázati kör	Összes leszerződött támogatási összeg (Ft)	Beszámoló alapján elfogadott támogatás (Ft)	Összes megítélt résztvevő száma (fő)	Beszámoló alapján elfogadott résztvevők száma (fő)	Összes megítélt kísérői létszám	Beszámoló alapján elfogadott kísérők száma (fő)
2009. I. kör	95 796 476	91 965 348	172	172	27	28
2009. II. kör	204 203 524	197 087 153	412	415	64	78
ÖSSZESEN	300 000 000	289 052 501	584	587	91	106 ¹

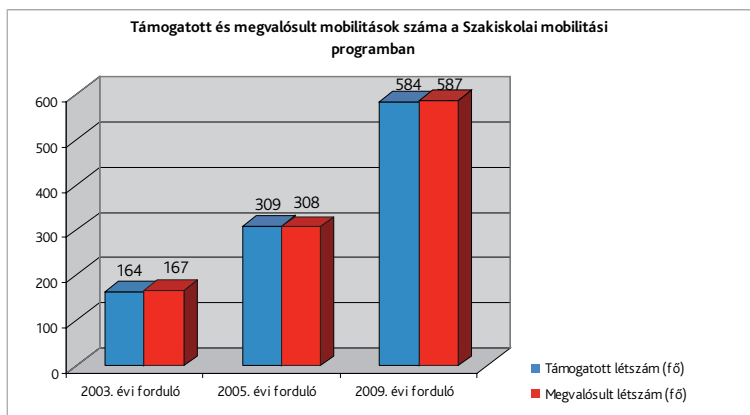
Az eredményt több szempontból is érdemes megvizsgálni:

- A Szakiskolai mobilitási program korábbi két fordulójához képest.
- A „testvérprogramnak” számító, az ötletet és mintát adó Leonardo da Vinci mobilitási programhoz viszonyítva.

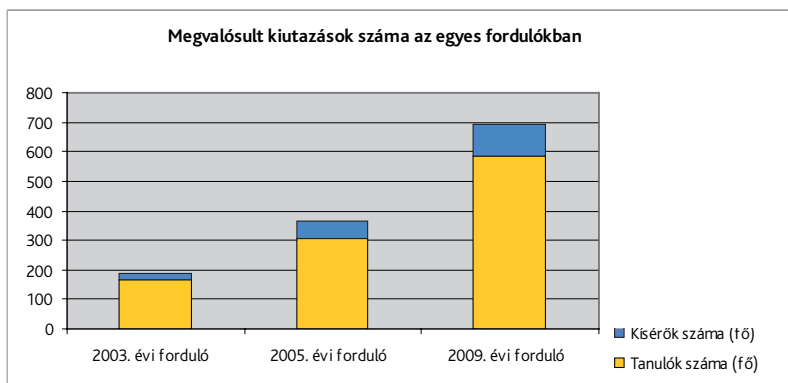
¹ Összesen 117 kísérő személy utazott a programban. Ebből kiszűrve azokat, akik többször is kísérték turnust, valamely projektben, 106 kísérőt kapunk. A költségvetésben 98 főre számoltak el támogatást – a váltások miatt növekedett ez 106 főre.

▶ 3. A Szakiskolai mobilitási program eredményei: 2003 – 2005 – 2009

A program az eddigi három fordulóban folyamatosan növekedett: a rendelkezésre álló keret a kezdeti 62,5 millió forintról először 160 millió forintra a két és félszeresére nőtt, majd ez az összeg is szinte megduplázódott a 2009. évi két körben elköltött 300 millió forintra. Ezzel arányosan nőtt a mobilitásban részt vevők száma is, melyet az alábbi diagram mutat:

A teljes résztvevői létszám azonban ennél több, mivel a kísérőszemélyek ugyan nem számítanak szorosan vett résztvevőknek (azok a tanulók), de hosszabb-rövidebb kinntartózkodásukkal ők is profitáltak a mobilitási programból.

A szerződés szerint támogatott és a ténylegesen elfogadott, megvalósult mobilitási számok közel megegyeznek, sőt minimális többletteljesítés volt a háromból két fordulóban is. Tehát az eredetileg tervezett résztvevői létszám teljes mértékben teljesült. Ezt a jó teljesítmény visszatükrözi a felhasználási arányokon is, ami mindhárom esetben 90% fölött van. A többletteljesítés ellenére nem 100%-os felhasználás nagyrészt a program azon szabályából adódik, hogy ha az utazásra igényelt támogatáson spórolt az intézmény, azt nem tudta más költségtételre átcsoportosítani.

Év	Támogatási keret (Ft)	Beszámolók alapján elfogadott támogatás (Ft)	Felhasználási arány
2003	62 500 000	60 703 901	97,13%
2005	160 000 000	148 046 350	92,53%
2009	300 000 000	289 052 501	96,35%

Az egyes pályázati fordulókat vizsgálva nagyrészt azonosságokat találunk, illetve érdekes, a gazdasági változásokkal sokszor azonos, a program által kínált lehetőségekkel viszont néha ellentétes irányvonalak figyelhetők meg.

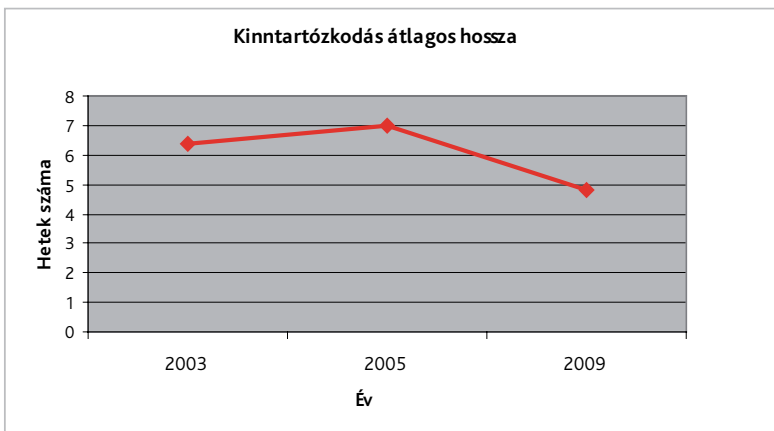
A *legnépszerűbb célország* változatlanul Németország, az arány azonban csökkent. Míg a 2003-as körben a tanulók 86%-a Németországban teljesítette a szakmai gyakorlatát, addig ez a következő körre már 75%-ra csökkent, 2009-ben pedig már a felére, 39 %-ra. Vagyis az intézményi kapcsolatok az idő folyamán színesedtek, kibővültek és az általában a 2-3. helyen lévő Olaszország mellé még Finnország (2003-as és 2005-ös körben), az Egyesült Királyság (2005-ös körben), a 2009-es körben pedig Franciaország, Hollandia és Horvátország is bekerült a legnépszerűbb célországok közé.

A *kinntartózkodás időtartama* 3-tól 39 hétig terjedhetett mindegyik pályázati fordulóban. Legnagyobb arányban 3-5 hetes gyakorlatokat szerveztek az intézmények, de míg 2003-ban és a 2005-ös körben is nagyobb mértékben voltak jelen a hosszabb gyakorlatok, addig a 2009-es körre ezek aránya csökkent.

Az arányok változása jól követhető az alábbi táblázatból:

Pályázati év/ hetek száma	2003	2005	2009
3-5 hét	43,71%	58,58%	84,16%
6-9 hét	29,34%	30,42%	5,96%
10-14 hét	26,95%	10,36%	6,47%
15-39 hét	0,00%	0,65%	3,41%

A kinntartózkodások jellemző hosszának változása természetesen hatással volt a *gyakorlatok átlagos hosszára* is az egyes pályázati körökben. Itt a tendencia először növekedést mutatott, majd a 2009-es körben mégis csökkent:

A kinntartózkodás átlagos hosszának csökkenése oktatásszervezési nehézségekkel és anyagi okokkal magyarázható, részben pedig a partner által kínált lehetőségek szabnak határt ennek. A szervezőként vagy kísérőként bekapcsolódó tanárok helyettesítésének anyagi vonzata van és szervezésben plusz terhet ró az intézményre. Az anyagi okok hátterében az áll, hogy a rövidebb kinntartózkodás kevésbé terheli meg az intézmény és a kiutazó családjának költségvetését. A partnerek esetében beszélhetünk mind a külföldi partner fogadókészségéről, illetve a hazai gyakorlati helyek támogatásáról, hiszen a szakiskolai tanulók tanulói szerződés alapján itthon vállalatoknál teljesítenek gyakorlatot – a vállalat pedig nem szívesen mond le hosszabb időre a számára alapvetően segítséget jelentő diákról. Ráadásul a rövidebb gyakorlat könnyebben beilleszthető a tanrendbe – ez az elismerés kérdését vagy inkább problémáját veti fel.

A *nemek aránya* ebben a programban a fiúk javára dőlt el mindegyik pályázati fordulóban. Bár elindult a kiegyenlítődség felé az irány, de még mindig a fiú tanulók részvételi aránya a nagyobb – a 2003-as körben 72,5% volt, a 2009-es fordulóban még mindig ők vezetnek, de már „csak” 61,5%-kal. Ennek hátterében valószínűleg a *szakterületek* módosulása (is) áll. Mindhárom pályázati fordulóban a szolgáltatási szektor (vendéglátás-idegenforgalom, kereskedelem) vezet – de a 2003-as fordulóban ezen szektor 49%-os aránya mellett még a műszaki (34%) és az agrár (16%) területek voltak jelen. 2005-ben a szolgáltatási szektor aránya már 67%-ra nőtt – az agrár közel azonos maradt, a műszaki területre megvalósuló gyakorlatok azonban megfeleltek a korábbi arányhoz képest. Ez a tendencia, vagyis a műszaki terület csökkenése, a szolgáltató szektor arányának növekedése a 2009-es körben is folytatódott.

Az *intézményi kör pályázói hajlandóságát* megvizsgálva azt látjuk, hogy 2003-ban a pályázó intézményeknek a fele, míg a nyertes intézményeknek 3/4-e volt teljesen új pályázó, vagyis nem rendelkezett korábbi Leonardo mobilitási tapasztalattal. A pozitív eredmények azonban lendületet adtak a további pályázáshoz, mivel az először támogatást nyert 11 intézmény szinte mindegyike újra pályázott és közülük végül 3 iskola a 2005-ös körben is kapott támogatást. A pályázási kedv a 2005-ös kör után sem lankadt, annak ellenére, hogy itt hosszabb, 2 éves kihagyás következett a program 2009. évi újbóli meghirdetéséig. Ennek ellenére a 2005-ben pályázatot megvalósító 22 intézményeknek már majdnem fele, egész pontosan 9 kapott újra támogatást 2009-ben. Tehát mind a pályázói aktivitás, mind pedig a nyeresi arány – vagyis a meglévő pályázati tapasztalat, rutin és annak hátteréül szolgáló mobilitási tapasztalat is – nőtt.

A három nagy szakaszban eddig 67 intézmény pályázott és közülük 44 kapott támogatást összesen 77 projekt megvalósítására. 6 olyan intézményt találunk, akik mindhárom alkalommal éltek a lehetőséggel és támogatást is kaptak.

Ha azonban az *SZFP-s intézmények pályázói hajlandóságát vizsgáljuk*, akkor már nem ilyen pozitív a kép: a 160 pályázásra jogosult intézménynek csak a 39%-a, vagyis 62 iskola érdeklődött a pályázati lehetőség iránt. Közülük végül 42 írt nyertes pályázatot és kapott lehetőséget mobilitási program megvalósítására, ami csupán a negyedét jelenti a teljes körnek. Tehát mind a pályázási hajlandóságban, mind a nyeresi esély növelésében van még potenciál.

4. Korábbi tanulmányok a mobilitási programokról

Mindkét mobilitási programról születtek már tanulmányok az utóbbi években. A szakiskolai mobilitási programról még a 2003-as első kört követően 2005-ben, az Expanzió Humán Tanácsadó készítette értékelést, Narancsik Ágnes vezetésével. A kutatás összegző megállapításai szerint az általános célok tekintetében sikeresnek voltak mondhatók a projektek. A külföldi kihelyezések gyakorlatorientáltan zaj-

lottak, a diákok munkaidejüket teljes egészében szakmai munkával töltötték. A projektekben a gazdasági kapcsolatok erősítésének alapköveit rakták le az intézmények, stabilizálták kapcsolatukat a fogadó cégekkel, további közös projekteket terveztek. A projektek ösztönző, tanulásra motiváló hatását az oktatók, de elsősorban a diákok tekintetében a Szakiskolai Mobilitási Program talán legjelentősebb eredményeként említette az értékelés. A tanulók önállóságának, önbizalmának növekedése mutatta, hogy a program olyan mentálhigiénés kapacitással rendelkezik, amelyre igen nagy szükség van a szakiskolai képzésben. A tanulóknban nőtt a saját szakmájuk iránti elkötelezettség, ugyanakkor nyitottak lettek más szakmák tanulására is. Különösen érthető ennek a jelentősége, ha figyelembe vesszük, hogy a részt vevő diákok minimum 80%-a szociálisan hátrányos helyzetű, két projektben pedig roma tanulókat is küldtek szakmai gyakorlatra.

A 2005-ös szakiskolai pályázati forduló eredményeiről nem készült tanulmány. A 2009-es legutóbbi, és egyben legnagyobb szakaszról a Tempus Közalapítvány úgy látta, hogy újfent érdemes megvizsgálni az eredményeket. A kutatást Mártonfi György, Fehérvári Anikó és Györgyi Zoltán oktatáskutatók végezték.

A kutatás eredményei és a konklúziók összegzése már csak azért is időszerű volt, mivel a szakiskolai mobilitási programot a Tempus Közalapítvány a lényegesen nagyobb Leonardo mobilitási program kistestvérének tekinti, a Leonardo program mobilitási pályázattípusáról azonban az utóbbi években nem készült részletes elemzés. Mivel a célrendszer és a két program váza azonos, a különbség a finanszírozási háttér és a szakiskolai program esetében a specializált célcsoportban van, így az egyik program esetében levont tanulságok a másik pályázattípus számára is érdekesek lehetnek – vagyis a három jeles oktatáskutató nevével fémjelzett legutóbbi tanulmány megállapításai támpontként szolgálnak az iroda számára a Leonardo programban is.

Ez azért is különösen fontos, mert jelen kiadvány írásakor még nem áll rendelkezésünkre információ a szakiskolai mobilitási program folytatásáról, így az eddig itt pályázó vagy még csak szárnypróbálgató intézményeknek a Leonardo program kínál lehetőséget a további folytatásra.

▶ 5. A tanulmány megállapításai

A tanulmány összegzést ad a szakiskolai mobilitási program 2009. évi két fordulójáról általánosságban, bemutatja az eredményeket az intézmények és a résztvevők szemszögéből, illetve kiemeli a fontosabb pontokat és a még javítandó elemeket.

A tanulmány összegzése három nagy részre támaszkodik: az interjúelemzésre, a dokumentumelemzésre és a résztvevői kérdőívekre. A következő fejezetekben a tanulmány egyes részeiből idézünk.²

5.1 A megvalósulás általánosságban

Összességében a tanulmány megállapította, hogy érdemes volt a Szakiskolai mobilitási programot nemcsak folytatni, hanem azt jelentősen megemelt összeggel meghirdetni.

„Az értékelés visszaigazolta a megemelt támogatásról szóló döntés helyességét. A rendelkezésre álló összeget a két pályázati fordulóban jó és kiváló minőségű pályázatokkal sikerült lekötöni. A pályázók az elnyert összeg nagyon magas hányadát sikeresen, a pályázatokkal összhangban költötték el a projektek lebonyolítására, vállalásaikat nagyon magas arányban teljesítették, a kitűzött célok megvalósultak.”

„Nem volt olyan támogatott projekt, amely kudarcba fulladt volna, amelynek alapvető vállalásai ne teljesültek volna. A projektek mintegy negyedét-harmadát látjuk kiválónak, olyanak, amelyből a többi megvalósító is tanulhat, amelynek tanulságai terjesztésre is érdemesek. A projektek további mintegy felét jónak ítéljük, azaz olyan gondosan eltervezett és lebonyolított projektnek, amelynek vállalásai részleteiben is nagymértékben teljesültek, a mobilitáspedagógiai alapelvek, a projektmenedzsment kézikönyv ajánlásainak szellemével alapvetően összhangban. A projektek negyede-hatoda sorolható a közepes minősítésűek közé. Az alapvállalások ezekben is teljesültek, a projektek – itt is a legtöbb szereplő meglepésére – megvalósultak, de néhány program elmaradt, illetve bizonyos projektelemek a minőségi megvalósítás kritériumait nem elégtették ki. Ezeket az arányokat egy ilyen pályázati programban nagyon jónak gondoljuk...”³

A három szakaszt megvizsgálva csak egyszer került sor visszamondásra, a 2009-es pályázati körben. A projektek megvalósítása során ugyan az intézményeknek meg kellett küzdeniük néhány nehézséggel, de ezek egyike sem bizonyult olyan súlyosnak, hogy több projekt szervezését ellehetetlenítette volna. Ahogy a kutatás is jelzi, nem volt gyenge minősítésű projekt. Bár egyes projektelemek fejleszthetők a jövőben – ezekről később még lesz szó – de a pályázatban vállaltak alapvetően mindenhol teljesültek.

Nemcsak az iroda meglátása szerint teljesültek megfelelően a projektek. A kutatás ugyanis személyes interjúkat is tartalmazott, illetve kérdőíves megkereséssel a résztvevők felétől sikerült választ kapni. Így összességében elmondható, hogy *„A résztvevők – diákok és tanárok – elégedettségi foka magas, amint azt a Leonardo mobilitás során is megtapasztaltuk. Az elégedettségi szint nem független ugyan a projekt megvalósulásától, de a részben problémásnak tekinthető megvalósulás esetén is magas.”*

² Az idézetek dőlt betűvel szedett kiemelései a Tempus Közalapítványtól származnak.

³ A fejezet idézetei Mártonfi György: A szakiskolai mobilitási értékelő kutatás tapasztalatainak összegzése c. tanulmányából származnak

„Egyetlen szereplő van, aki – ellenérdeklésként – ritkán elégedett, az a hazai munkáltató, akinél a diák gyakorlaton van, illetve lenne a külföldi gyakorlat ideje alatt is.”

És még egy idézet, ami rávilágít arra, hogy a projektet megvalósító iskolák – mind a diákok, mind a tanárok – honnan indultak:

„A beszélgetések arra is rávilágítottak, hogy nemcsak a szakiskolai tanulók érzik alacsonyabb rendűnek magukat, hanem az ott tanító tanárok is, ezért egy-egy ilyen sikeres pályázat pozitív megerősítést ad számukra is. Már a felkészítő periódusban is érezhető volt, hogy a tanárokból igen nagy volt a megfelelési vágy, hogy szakmailag bizonyítsanak a tanulóik. Ez a lebonyolításban is megjelent. Szakmailag mindenhol nagyon elégedettek voltak a tanulókkal, minden helyen pozitív volt a fogadtatásuk. A nyelvi problémákat viszont nem sikerült orvosolni, ez volt a legnagyobb probléma, a leginkább kockázati tényező a lebonyolítás során.”⁴

5.2 Háttér és eredmények a résztvevő tanulók szemszögéből

A program eredményeképp 587 tanuló legalább 3 hetes külföldi szakmai gyakorlata valósult meg. Miután a pályázati kiírás is a gyakorlatorientáltságra hívta fel a figyelmet, így a diákok vagy cégeknél kerültek elhelyezésre vagy a partnerintézmény jól – a hazainál általában jobban – felszerelt tanegységében gyakorolhatták szakmájukat. Csupán elméleti oktatásra koncentráló projektek csak minimálisan voltak jelen.

A kutatás a diákok esetében kérdőíves megkeresést alkalmazott – arra a feltevésre alapozva, hogy ilyen rövid időszakkal a program zárását követően a részt vevő diákok jelentős része még elérhető az iskolában, még ott tanul. Ez nagyjából be is igazolódott, mivel 329 kitöltött kérdőív érkezett vissza, vagyis 56%-os volt a kitöltési arány.

Összességében a kutatás megállapította: „A diák kedvezményezettek szintjén a – legalábbis rövidtávon érvényesülő – pozitív hatás egyértelmű, jól mérhető. Ez megmutatkozott szakmai fejlődésben, személyiségfejlődésben és az idegen nyelven való kommunikáció lényeges javulásában egyaránt. A program hatására a diákok jelentős hányada új tervekről számolt be, motivációs szintjük, önbecsülésük nőtt.”

„Akik legalább egy hónapot külföldön vannak, azok már nem turisták, vendégek, hanem – átmenetileg – ott élnek. Hétköznapjaik zajlanak, elmennek, hazajönnek, bizonyos emberekkel érintkeznek, tömegközlekednek, vásárolnak. Ez is nagyon fontos, többek között tesztje annak, hogy az illetők a későbbiekben akarnak-e munkát vállalni külföldön is. A visszaérkezett diákok fele akar, ami *jelzi a beilleszkedés sikerességét*. Ezt egyébként az interjúk is megerősítik, különösen a munkahelyi beilleszkedés nagy arányban való sikerességét, illetve a beszámolóik is említik annyiban, hogy a *helyzet nehézségéhez képest viszonylag kevés konfliktust kellett kezeljenek* a kísérő pedagógusok és a helyi mentorok...”⁵

A kérdőíves felmérés több pluszinformációval szolgált a tanulók családi és egyéb háttérét tekintve⁶:

„A résztvevők lakóhely szerinti megoszlása a fővárosban és a községekben élők felülreprezentáltságát jelzik. Ennek okát megmagyarázni nem tudjuk, de feltételezzük, hogy a községekben élők között a nagyobb szakmai elkötelezettség, a fővárosiak esetében viszont a nagyobb helyi kínálat játszik szerepet.

4 Fehérvári Anikó: A szakiskolai mobilitási program a megvalósítók szemével.

5 Mártonfi György: A szakiskolai mobilitási értékelő kutatás tapasztalatainak összegzése

6 A fejezet adatai és idézetei Györgyi Zoltán: A szakiskolai mobilitási program a tanulók szemszögéből. A kérdőíves felmérés tapasztalatai c. tanulmányából származnak.

A községben tanulók magasabb aránya a hátrányos helyzetűek nagyobb arányú, tudatos bevonásából is adódhat.”

A hátrányos helyzetűség kérdését a tanulmány tovább boncolgatta: „Egy program esetében fontos, hogy a megszólított társadalmi rétegek számára közel azonos esélyt nyújtson. Tudjuk, hogy ez sokszor nem lehetséges, hiszen az általánosan elfogadott kiválasztási szempontok az egyes társadalmi rétegeket eltérő helyzetbe hozhatják. Éppen ezért *rendkívül nehéz egy-egy programról eldönteni, hogy elég méltányos-e a különböző társadalmi rétegekkel, vagy pedig felerősíti a meglévő egyenlőtlenségeket. Az adatok arra utalnak, hogy ebben a programban a*

legrosszabb családi háttérű tanulók esélyei a bekerülésre nem jók, ugyanakkor a legjobb háttérűek sem voltak képesek súlyuknál magasabb arányban bekerülni. ...

... Az anya foglalkozását tekintve is hasonlót mondhatunk: bár a kontrollvizsgálatok eredményei eltérnek – amiben a munkaerő-piaci helyzet változása is szerepet játszhat –, magas arányban kerültek be a mintába munkanélküli anyák gyerekei is, vagyis *gyenge munkaerő-piaci helyzetben lévők számára is valós lehetőség volt a gyakorlat.*”

Ezt a megállapítást kiegészítve elmondhatjuk, hogy már a 2003-as körről készült jelentés is kiemelte: „A leonardós tapasztalattal rendelkező projektkoordinátorok megerősítették, hogy a Leonardo projektekben a szakiskolai tanulók nagymértékben (ha nem teljesen) háttérbe szorultak a szakközépiskolások, technikusok mellett.”⁷

Tehát *már az a tanulmány igazolta a speciálisan a szakiskolásoknak meghirdetett mobilitási program létjogosultságát.*

A program diákok szempontjából kiemelt *legnagyobb eredménye és egyben értéke a sikerélmény, a szakmai és nyelvi fejlődés, a személyiségre, annak önállóságára gyakorolt hatás.* Ez általánosságban elmondható szinte minden mobilitási program esetében, és a diákok kérdőíves válaszai is visszaigazolják ezt:

„A 2004-es Leonardo program értékelése során a kérdezettek kevésbé voltak elégedettek, mint a mostani mobilitási programban részt vevők. Annak ellenére rajzolódik ki ez a kép, hogy az interjúk sok, a megvalósítással kapcsolatos problémát jeleztek, s ezek egy részét a tanulóknak is érezniük kellett. ... *A nyelvi, a szakmai és az egyéni lehetőségekre, a személyiségre gyakorolt három tényező közül a két utóbbi esetében az osztályzatok körülbelül fél jeggyel magasabbak lettek, a nyelvtudásra vonatkozók nagy része nem változott. Valószínűleg a programok is profibbabbak lettek (lásd a dokumentumok alapján írt értékelést), de minden bizonnyal szerepet játszik ebben az is, hogy szakmailag elkötelezett, a szakmájuk iránt érdeklődő tanulók jelentek meg nagy arányban, ráadásul mélyebbről jöttek, így számukra a program kiemelkedően kivételes jelentőségű lehetett. Ennek tulajdonítható az is, hogy *önállóságuk növekedését**

tartották kiemelkedően fontosnak, annak ellenére, hogy felerészben még a gyakorlólhelyen sem szakadtak ki teljesen a magyar környezetből. De talán még így is gyakorta kerültek olyan helyzetbe, amelyben korábban soha nem voltak, s ezt értékelték sikerként. *Emellett a szakmai jellegű hozadékot emelték ki elsősorban.*"

„A Leonardo programhoz⁸ képest egyértelmű előrelépés tapasztalható a munkahelyi befogadásban. A *tanulók túlnyomó többségének semmilyen beilleszkedési problémája nem volt.* Hogy ebben mi játszott szerepet, nehéz megmondani: a kiforrottabb intézményi kapcsolatok, a célszágok változása, keletebbre tolódása, a tanulók nyelvtudása, nagyobb magabiztossága, esetleg az Unióba való belépésünk okán (is) a ténylegesen barátságos befogadás, nem tudni.”

A mobilitásban való részvétel a tanulók addigi elképzelésein is módosított, illetve segített egyáltalán elképzeléseket, terveket, célokat meghatározni:

„A gyakorlat hatására a tanulók háromnegyede módosított valamit későbbi életére vonatkozó szakmai tervein, ami alapvetően megegyezik a Leonardo programban tapasztaltakkal, és *a program jelentős hatásáról tanúskodik.* Terveik valószínűleg nagyon bizonytalanok voltak, mert szinte mindegyikük legalább kettő, kétharmaduk pedig három elképzelést is megfogalmazott. Mindez azonban *azt is jelenti, hogy kinyílt világ számukra, olyasmi történt a tanulókkal, ami lehetővé tette, hogy átgondolják korábbi elképzeléseiket.* Az elképzelések két irányban jelennek meg: a szakmai felkészültség növelése, s ezzel kapcsolatban a szakirányú továbbtanulás, valamint a külföldi munkavállalás.”

A gyakorlatok hasznáról, annak a diákokra gyakorolt hatásáról az értékelés az alábbiakat állapította meg:

„A szakmai gyakorlat egyediségére utal, hogy a résztvevők négyötöde a gyakorlat óta nem járt külföldön, s mindössze öt százalékuk járt a szakmai gyakorlat országában, ami azt jelenti, hogy valóban kivételes lehetőséget jelentett ez számukra, mint ahogy az az értékelésnél látszik...”

...*A program azt bizonyította be, hogy nemcsak a Leonardo program által inkább elért szakközépiskolai tanulók, hanem a náluk összességében sokkal gyengébb háttérű szakiskolások számára is lehet, s érdemes külföldi szakmai gyakorlatot szervezni.* Köztük is lehet olyan tanulókat találni, akik felkészíthetők, akik képesek megállni a helyüket külföldön, s képesek ugyanolyan, vagy akár jelentősebb fejlődésre is, akár a szakterületekkel kapcsolatos ismereteiket tekintjük, akár a nyelvtudásukat. S a gyengébb induló nyelvtudásuk ellenére ugyanúgy képesek kapcsolatot teremteni, mint a szakközépiskolások. Számukra a családi háttér miatt még különösebb jelentősége van a szakmai gyakorlatnak, mert ez a réteg e nélkül külföldre alig-alig jutott el.”

5.3 Háttér és eredmények a tanárok szemszögéből

A programban részt vevő tanárokat két csoportba sorolhatjuk: a menedzsmentben, a megvalósításban szerepet vállaló oktatókra és azokra, akik kísérő tanárként (is) utaztak a gyerekekkel.

Bármelyik részt is vizsgáljuk, alapvetően elmondható, hogy a mobilitási program pozitív hatással bírt rájuk.

⁸ Az összehasonlítás a 2004-es Leonardo mobilitási értékelésben megállapítottakhoz képest értendő.

„A program a velük készített interjúk alapján a részt vevő tanárok egy részére – projektkoordinatorokra és kísérő tanárookra, és kisebb mértékben a felkészítő pedagógusokra is – egyértelműen pozitív hatást gyakorolt. Különösen azokra, akik először vettek részt ilyen típusú programban. Ők többnyire „lendületet kaptak” hasonló tevékenység folytatásához, a sikeres megvalósítás során egész tanári munkájukban *motiváltabbá váltak*, látják a program értelmét, értékeit.”⁹

Az elemzés a részt vevő tanárokat mint kísérő személyeket is megvizsgálta – egyrészt, hogy milyen szakterületi háttérrel rendelkeznek, másrészt, hogy mi teszi lehetővé a részvételüket.

„A korábbi leonardós vizsgálatokhoz képest úgy tűnik, hogy a kísérő tanárok között nagyobb arányban voltak szakmai tanárok és oktatók, és kisebb arányban nyelvtanárok, vagy nyelvet tudó egyéb dolgozók (pl. szabadidő-szervezők, iskolatitkárok, igazgatóhelyettesek, kísérőként bevont egyetemisták). Ez lehetséges, hogy összefügg azzal, hogy ha lassan is, de nő a nyelvet használható színvonalon beszélő szakmai pedagógusok száma. Több esetben azt is hallottuk, hogy azért nem a szakmai tanárok és oktatók utaztak a diákokkal, mert őket nehezebb lett volna helyettesíteni. A kísérőtanárok kiválasztásában az ehhez hasonló praktikus szempontok domináltak, beleértve a családi elkötelezettségeket is. Ezért a pályakezdők és a gyermekeiket már felnevelt ötvenesek jóval nagyobb eséllyel lettek kijelölve / vállalkoztak erre a szerepre, mint pl. a kisgyermekesek...

A szaktanárok és nyelvtanárok együttes jelenléte a programban és a diákok erre vonatkozó visszajelzése elgondolkodtatta a kutatókat is:

„Ugyanakkor a kérdőíves felmérés egy továbbgondolásra, esetleg későbbi vizsgálatra is érdemes hozadékaént az derült ki, hogy a különböző szakmai (és hozzátéve: pedagógiai) háttérű kísérőkkel kikerült diákok nem egyszerűen többet vagy kevesebbet, hanem mást profitáltak a projektekből. Mást, ha a „szaki” volt velük, ha egy nyelvtanár, vagy egy vezető. Valószínűleg nem jó és rossz alternatívák, hanem eltérő előnyökkel járó alternatívák merülnek fel a kísérők személyének megválasztásakor.”

A részt vevő tanárok életkorára vonatkozó megállapítást az intézményekkel készített interjú is megerősíti:

„A programfelelős életkora is tipikusnak tekinthető, általában kétféle korosztályból kerül ki. Vagy fiatal, pályakezdő vagy már középkorú, az ötvenhez közel, esetleg azon túl. Ennek magyarázata igen egyszerű: ne legyenek családi kötöttségei. Az ambiciózus, gyermektelen, pályakezdő fiatalok és a már nagyobb gyerekes vagy gyerekeit felnevelt, jól terhelhető középkorúak közül kerül ki a legtöbb programfelelős és kísérőtanár. Arra is volt példa, hogy azért esett a pályakezdőre az iskolavezetés választása, mert más nem jelentkezett rá, nem vállalta a sok túlmunkát, így arra esett a választás, akinek a legkevesebb szerzett joga van a tantestületben.”¹⁰

Mind a program, mind pedig az intézmények számára fontos visszajelzést tartalmaz a kutatás ezen megállapítása:

„A mobilitásnak olyan externális hozadékaik vannak a résztvevők számára, hogy a pedagógusok egy kis hányadának egy darabig anyagi ellenszolgáltatás nélkül is megérheti sokat dolgozni benne. Élményeket ad, lehetőségeket nyújt, személyiséget (nyelvtudást is) fejleszt, színesíti a társas kapcsolatokat – és ezt tudják, ki is mondják. Ugyanakkor csak átmenetileg.”

9 A fejezet idézetei Mártonfi György: A szakiskolai mobilitási értékelő kutatás tapasztalatainak összegzése c. tanulmányából származnak.

10 Fehérvári Anikó: A szakiskolai mobilitási program a megvalósítók szemével.

5.4 Háttér és eredmények az intézmény szemszögéből

A támogatást nyert intézmények jelentős részét közvetlenül is megkerestük. Ez a Tempus Közalapítvány által szervezett monitoring látogatások keretében történt, illetve a kutatók kerestek fel 20 intézményt, ahol mélyinterjút készítettek a program szervezőivel. Az interjúk esetében két fő szempont érvényesült: a minél szélesebb lefedettség érdekében a kutatók oda általában nem mentek, ahol korábban már volt monitoring, viszont előtérbe került az, hogy azokhoz az intézményhez eljussanak, amelyek több projektet is megvalósítottak, a Leonardo programban is részt vettek, illetve azokhoz, akiknek nem volt korábbi Leonardo tapasztalatuk.

Az interjúkat mindig a projektben érintettekkel készítették, így közvetetten arról is kaphattunk egy átfogó képet, hogy az intézmények egy részében egy személy felel a projekt megvalósításáért, egy részében több ember a felelős, bizonyos esetekben pedig megjelentek a pályázatírók, akik az iskola kapacitás-és/vagy tapasztalathiányát pótolták a pályázat(ok) megírásával.

A kutatás során az elemzők igyekeztek a vezetőket is elérni, megkeresni, hogy tőlük is információt kapjanak az intézményi támogatás háttérééről, motivációjáról.

A vezetés támogatása ugyanis kulcsfontosságú mind a pályázat elindítása, mind a megvalósítás terén. „Interjúalanyaink többször is említették azt, hogy a *pályázatokban való részvétel nagyban függ az iskola vezetésétől, az igazgató személyétől*. Sokszor hangzott el, hogy a *régi vezetés vagy éppen az új vezetés ambicionálta a pályázatfigyelést, írást*.”¹¹

A kutatás a Szakiskolai mobilitási programon túl is megvizsgálta az intézmény pályázói hajlandóságát és annak minőségét:

„Kutatásunk egyik fontos témája volt a korábban leonardózó intézményi többség és a program tapasztalataival nem rendelkező egynegyed részt kitevő kisebbség projektjeinek összetétele... Összességében úgy tűnik, hogy a korábban Leonardo projekteket lebonyolított iskolák projektjei általában nem, vagy csak kismértékben, inkább egy-egy részelemében mondhatók magasabb színvonalúnak, mint az ilyen tapasztalatokkal nem rendelkezőké. Ennek legfőbb okának azt gondoljuk, hogy a nem leonardózó iskoláknak is gazdag projektírási és megvalósítási tapasztalataik vannak, csak egyéb területeken, a mobilitáspedagógia szakterületén pedig jelentős segítséget kaptak a pályázatától.”¹²

A meglévő pályázatírói és menedzselő tapasztalatot a személyes interjúk is visszaigazolták: a pályázatírók többségében olyan személyek voltak, akik már rendelkeztek más, de hasonló típusú pályázatok tapasztalataival – vagy ennek hiányában pályázatíró szervezetet kerestek meg, a siker hatására pedig pályázatíró alkalmazásán gondolkodnak.

Intézményi szinten azonban a pályázatírási és a támogatás elnyerése esetén annak megvalósítása további kérdéseket vet fel:

„Az intézményi pályázási szándékokat erősen befolyásolták – sokszor korlátozták – a *praktikus oktatásszervezési és oktatásfinanszírozási megfontolások, amelyek például a pedagógusok részvételére, honorálására és helyettesítésére, ennek járulékos költségeire vonatkoztak*. Ezek a megfontolások könnyen eredményezhetik azt, hogy az iskola nem pályázik, vagy kisebb létszámra, rövidebb mobilitásra pályázik. Sajnos az oktatásszervezés és -finanszírozás rugalmatlansága olyan keretfeltétel, amellyel számolni kell a pályázattalás során.”¹³

11 Fehérvári Anikó: A szakiskolai mobilitási program a megvalósítók szemével.

12,13: Mártonfi György: A szakiskolai mobilitási értékelő kutatás tapasztalatainak összefoglalása

Jelen kutatás részleteiben nem vizsgálta a mobilitás szerepét, helyét az intézményi stratégiában. Ez egy hosszabb távú elemzés témája lehetne, de alapinformációk azért a rendelkezésünkre állnak:

„Mint ahogy tipikusan nem iskolavezetőkkel készítettünk interjúkat, kevés információt tudtunk begyűjteni arról, hogy a projektek hogyan és milyen mértékben illeszkedtek az intézményi – formális vagy informális – stratégiákhoz, célokhoz azon túl, hogy az olyan forrásokra, amelyek elérhetőnek tűnnek, és nyilvánvaló előnyökkel járnak, rástartolnak az iskolák. Gyanítjuk, hogy itt a rendszeresen lemondó intézmények komolyabb különbséget nem érzékeltek a Leonardo mobilitás és a szakiskolai mobilitási program között, és magától értetődően pályáztak, kihasználva az ott tapasztaltnál előnyösebb feltételeket –, a többiek számára viszont ez egy egyszerű – előnyösnek tűnő – lehetőség volt, amely ugyanakkor megnyitja az utat a nemzetközi együttműködésbe való fokozatos bekapcsolódásnak. Láttunk olyan iskolát, ahol valóban megnyitotta, és olyat is, ahol erre egyelőre kevés esély van...”¹⁴

Az előző fejezetben már említett megállapítás a részt vevő tanárok honorálására vonatkozóan az intézmények szempontjából még további fontos meglátást tartalmaz:

„A mobilitásnak olyan externális hozadéka vannak a résztvevők számára, hogy a pedagógusok egy kis hányadának egy darabig anyagi ellenszolgáltatás nélkül is megérheti sokat dolgozni benne... Egy idő után, amikor már kevesebb az externális hozadék, érdemes kiszállni belőle, ami óriási veszteség a környezetnek, az ügynek. Honorálni tehát mindenképpen kell ezt a tevékenységet, de „munkaarányos” honorálása azzal a veszéllyel is járhat, hogy ezekben a pozíciókban megjelenének a „bérmunkások”, a tanterületek előnyös informális pozíciójú kedvezményezettjei, ami valószínűleg nem tenne jót a projektek minőségének.”¹⁵

▶ 6. A Szakiskolai mobilitási program megítélése

A tanulmány összességében pozitívan jellemzi a Szakiskolai mobilitási program harmadik szakaszát. Az egyes szereplők szemszögéből az előnyöket és a hozadékot az előző fejezetben soroltuk fel.

A résztvevők, a szervezők, a kísérők és egyes esetekben a vezetők megkeresésén keresztül előnyös kép rajzolódik ki a programról. Ezt a megállapítást már az első körrel készült tanulmány is megerősíti: „... Több koordinátor megjegyezte, hogy a Szakiskolai Mobilitási Program feltételeit „mintha csak ránk szabták volna” illetve, hogy a pályázati kiírás elolvasása után egyértelmű volt számukra, hogy pályázni fognak (ellentétben a Leonardo programmal, amelyet még nem éreznek annyira a magukénak).”¹⁶

Jelen pályázati forduló esetében az alábbi pozitív elemeket emelték ki:

- egyszerűbb volt a pályázati anyag elkészítése;
- rugalmasabb az elszámolás;
- kisebb adminisztrációs terhek;
- a felkészítés nagyobb lehetőségei: magasabb támogatás volt igényelhető erre a projektekre, amit a szakiskolások gyengébb nyelvtudása is indokolt;
- a kísérő tanár szerepe: más forrásból finanszírozott mobilitási programok esetén nem feltétlenül voltak jelen kísérők – itt szinte minden esetben volt végig kísérőtanár a gyerekekkel.

14, 15: Mártonfi György: A szakiskolai mobilitási értékelő kutatás tapasztalatainak összegzése

16 Expanzió Humán Tanácsadó, Narancsik Ágnes: A Tempus Közalapítvány, Leonardo Nemzeti Iroda által 2004-ben lebonyolított szakiskolai mobilitási pályázati program programszintű értékelése

A program hátrányaként egy technikai jellegű szempont köszönt vissza – az viszont többször is: „A Leonardo és a szakiskolai mobilitási program összevetésében magukat illetékesnek érzők, mindkét programról tájékozottak előbbi előnyének az euró alapú finanszírozást nevezték, hiszen a projekt időszakában a szokásosnál hektikusabb valutaárfolyam-mozgások sok szakiskolai mobilitási pályázó életét megkeserítették, néhány – főleg szabadidős – programelem áldozatul is esett a válságnak.”¹⁷

Az árfolyamingadozásból fakadó problémák sajnos már a 2005. évi pályázati forduló nyerteseinél is jelentkeztek és okoztak komoly pénzügyi nehézségeket.

Alapvető probléma szinte minden pályázattípusnál az alulfinanszírozottság. Ezen program esetében ez bizonyos programelemekre nem igaz (szervezés, felkészítés) – éppen a célcsoport sajátosságainak ismeretében lehetőség volt magasabb támogatást biztosítani –, a megélhetésre adott támogatás azonban nem minden esetben tudta a program kapcsolódó, de nem kötelező elemeit (pl.: zsebpénz, szabadidős tevékenységek) finanszírozni. Ráadásul ebben még az árfolyamingadozás is közrejátszott, ami éppen ezektől a nem kötelező elemektől vette el a forrást.

Hátrányként említhető még – bár ez nem az adott programhoz, hanem inkább általában a mobilitási programhoz kapcsolódó probléma – hogy a projekt több szempontból is konfliktusforrás lehet az intézményben: kezdve a felkészítést végző tanárok megfelelő honorálásától (amire a program biztosít keretet), a szervezők plusz terhelésén, kiemelt, esetleg irigyelt, de a másik oldalon nem vagy nem megfelelően jutalmazott státuszán át, a helyettesítésből fakadó pluszfeladatokig.

A program általános megítélése kapcsán érdemes végigvennünk az egyes fontosabb projektelemeket, hogy lássuk, hogyan teljesítettek az intézmények, milyen jó gyakorlatok valósultak meg és melyek azok a pontok, ahol a pályázóknak vagy akár a pályázatot Tempus Közalapítványnak is fejlődni kell még.

6.1 Előzmények

Bár az SZFP-s iskolák mobilitási programban történő részvételéről egy korábbi fejezetben már írtunk, a kutatás ezt megvizsgálta egy másik kontextusban is:

„A Szakiskolai Fejlesztési Programban részt vevő iskolák egyharmada vett részt 2000-2009 között a Leonardo mobilitási programban, az I. szakasz 89 iskolájának 44%-a (39 iskola) és a II. szakasz 70 iskolájának 19%-a (13 iskola). Hasonló arányok érvényesültek a szakiskolai mobilitási programban is, ahol a pályázatok több mint kétharmadát az I. szakasz iskolái valósították meg. Ez is mutatja az SZFP két pályázati szakaszában résztvevő iskolák aktivitási – és valószínűleg színvonalbeli – különbségét. A szakiskolák korábban nem leonardózó kétharmadából most 10 iskolát sikerült újonnan bevonni a mobilitási programba (közülük ketten a szakiskolai mobilitás 2005-ös fordulójában már kipróbálták ezt az eszközt). Ez nem kis eredmény, figyelembe véve, hogy ezen iskolák mindegyike jelezte, a későbbiekben szándékozik a Leonardo programban is pályázni.”¹⁸

Az intézmények képviselőivel folytatott interjú rávilágított, hogy az intézmények jelentős része már több hasonló pályázaton kipróbálta magát, sőt olyan iskolák is vannak, amelyek korábban csak saját erőre támaszkodva valósítottak meg mobilitási programot.

Tehát a pályázási szándék már megvolt az intézményekben valamely mobilitási programban történő részvételre. A partnerkeresés akadályát – némi nehézség, közvetítők vagy más intézményi segítséggel vagy épp adatbázisokban kutatva – az intézmények sikerrel vették.

17, 18: Mártonfi György: A szakiskolai mobilitási értékelő kutatás tapasztalatainak összegzése

6.2 Kiválasztás

A kiválasztás minden projekt esetében előre meghirdetett módon, összetett szempontrendszer mentén történt. Az esetek döntő többségében túljelentkezés volt a programra – ami egyrészt igazolja a mobilitás vonzerejét, másrészt az intézményi terjesztés és figyelemfelhívás hatékonyságát.

Kevesebb jelentkező két esetben volt lehetséges: olyan intézménynél, ahol a szakiskolai mobilitási program mellett vannak még más, rendszeres mobilitási programok – vagyis már nem tűnik egyszeri, kihagyhatatlan lehetőségnek az épp meghirdetett program. A másik buktató az intézményi terjesztés lehetett: amennyiben a tanárok, osztályfőnökök kétkedve fogadták a lehetőséget, esetleg épp maguk nem tartották vagy kevésbé tartották a diákokat képesnek egy ilyen programban való részvételre, ott a diákok motivációja is kisebb volt.

A kiválasztásról általánosságban pozitívként elmondható, hogy előre meghirdetett szempontrendszer mentén történt, amik közé bekerült például a szakmai tudás, a nyelvtudás, hátrányos helyzetűség és fontos szempontként a magatartás is. A végső döntést általában több személy hozta meg. Az iskolák általában tartaléklistát is állítottak – azonban az ő kezelésükre, a végén az elutasításukra nem sikerült jó példát találnia a kutatásnak:

„Azonban, ha mégsem volt szükség a póttagra, akkor ezek a diákok kudarcként élhették meg azt, hogy teljesítették a követelményeket, de mégsem utazhattak el. Sajnos nem talákoztunk olyan példával, ahol valamiféle megnyugtató megoldást találtak volna a póttag kérdés kezelésére.”¹⁹

További, fejlesztést igénylő terület még a folyamat átláthatóságának, megfelelő dokumentálásának a biztosítása: „A mobilitásban részt vevő diákok kiválasztásáról sokat megtudtunk, de a folyamat részleteiben átláthatatlan, az egyes intézményekben eltérően – a helyi vezetési és pedagógiai kultúrához igazodva – történik, lényegi részei gyakran rejtve maradnak.”²⁰

6.3 Felkészítés

Jelen cikk egy korábbi fejezete már említi, hogy a program egyik jelentős előnye volt a felkészítés átlagosnál nagyobb mértékben történő támogatása. Ez a legutóbbi pályázati fordulóban egy főre akár 125 000 Ft-os támogatást is jelenthetett – vagyis valóban elég tág keret állt az intézmények rendelkezésére.

A kutatás visszajelzése szerint *mindenhol volt felkészítés, és igen komolyan vették* ezt mind az intézmények, mind pedig a tanulók. Még részben a kiválasztáshoz kapcsolódik az a kutatási megállapítás, mely szerint: „A diákok biztosra vehették a kiválasztás után, hogy ők fognak elutazni és utána már kevésbé voltak motiváltak, így volt, aki inkább otthon maradt. Míg azokban az iskolákban, ahol a felkészítés során is kieszettek diákok, végig motiváltak maradtak és valóban ki is utaztak.”²¹

A leghangsúlyosabb elem a nyelvi felkészítés volt – ezt a szakiskolai osztályok alacsonyabb nyelvi óraszámai és így a tanulók alacsonyabb szintű nyelvtudása is indokolta.

A felkészítés hasznosságát és hatékonyságát egyrészt diákok kérdőíves megkeresése is visszaigazolta, másrészt a gyakorlat után motiváltabbá váltak a diákok, felismerték a nyelvtanulás fontosságát – és

19 Fehérvári Anikó: A szakiskolai mobilitási program a megvalósítók szemével

20 Mártonfi György: A szakiskolai mobilitási értékkelő kutatás tapasztalatainak összegzése

21 Fehérvári Anikó: A szakiskolai mobilitási program a megvalósítók szemével

ennek eredményeképp a nyelvtudásuk nőtt, illetve nem csökkent a korábbiakhoz hasonló arányban:

„A nyelvtanulás szempontjából a gyakorlatnak azért nagy haszna volt, mert a kérdezettek csaknem a fele sem a gyakorlat előtt, sem utána nem tudta a tanult nyelvet gyakorolni...

Ennek tükrében érdemes számba venni, hogy miként értékeli nyelvtudásukat a program elején, a végén, s a felméréskor. A kiinduló állapot – megítélésük szerint – sok tekintetben rosszabb, nem egyszerűen lényegesen rosszabb, mint a leonardós diákoké volt. (Ezt interjúalanyaink is megerősítették.) Egy tekintetben viszont megelőzték őket: a szakmai szókincsüket magasabbra értékelték. Feltételezhető, hogy e mögött tudatos nyelvi felkészítés húzódik meg, ha nem is a programok mindegyikében, de jó néhányban...

A beszédértésre, a beszédkézségre, s mind az általános, mind a szakmai szókincsre adott osztályzatok átlagosan csaknem egy teljes jeggyel emelkedtek a program során. Jellemzően a tanulók mintegy fele adott egy jeggyel, 10-15 százaléka két jeggyel jobb osztályzatot magának, negyedük-harmaduk viszont nem észlelt javulást...²²

„A programban részt vevő tanulók intenzív nyelvi képzéshez juthattak és a pályázat növelte a diákok nyelvtanulási kedvét, motivációját. (Ahogy korábban már szó volt róla, a diákok kiválasztásánál szerepet játszott a nyelvtudás is, így volt miért tanulniuk.) Ahol pedig több pályázat is futott, vagy más pályázatok is vannak (pl. Leonardo), fenntarthatóvá vált a nyelvtanulás iránti érdeklődés.”²³

A felkészítés megítélése tehát összességében pozitív – a program kellő mértékben támogatta ezt a programelemet, illetve a Tempus Közalapítvány is elegendő segítséget nyújtott a megvalósításhoz. A megfelelő pénzügyi háttér biztosításával az intézmények elég nagy szabadságot kaptak, így az órák száma, felépítése és az alkalmazott módszertan(ok) valóban a diákok jobb felkészültségét szolgálták. A kutatók sem emeltek ki különösebben fejlesztendő, még támogatásra szoruló részt. Az alkalmazott módszerek terjesztését lenne még érdemes átgondolni – az érintettek hozzájárulásával.

6.4 A gyakorlatok megvalósulása

A gyakorlatok szinte kivétel nélkül megfelelő minőségben, a diákok itthoni tanulmányaihoz kapcsolódva valósultak meg.

Maga a gyakorlat általában valós munkahelyeken vagy a partneriskola tanegységeiben valósult meg. Ritkán, de előfordult olyan eset, amikor két módszert ötvözve a diákok munkahelyeken is kipróbálhatták magukat és megismerhették a fogadó ország oktatási rendszerét, módszerét, felszereltségét.

Ez utóbbira vonatkoztatva a diákok visszajelzései azt mutatják, hogy: „A kérdőívben rákérdeztünk arra, hogy a diákok meglátása szerint hol jobbak az oktatás feltételei: az általuk felkeresett országban, vagy pedig itthon. A válaszok nem csak abból a szempontból érdekesek, hogy mi a benyomásuk a tanulóknak az egyes részterületekről, hanem, hogy mely részterületekre láttak rá jobban, s melyekre kevésbé. Leginkább az oktatás tárgyi feltételeiről alkottak képet, s legkevésbé a tanárok lelkiismeretességéről. A külföldi gyakorlóhelyeket csak tárgyi felszereltségükben látták jobbnak a hazaiaknál. Az összes többen leginkább azonosnak tartották a feltételeket, a döntésképesek pedig inkább a hazai viszonyok javára döntöttek.”²⁴

22 Györgyi Zoltán: A szakiskolai mobilitási program a tanulók szemszögéből. A kérdőíves felmérés tapasztalatai

23 Fehérvári Anikó: A szakiskolai mobilitási program a megvalósítók szemével

24 Györgyi Zoltán: A szakiskolai mobilitási program a tanulók szemszögéből. A kérdőíves felmérés tapasztalatai

A szakmai gyakorlattal – egy-két azonosított problémás eset kivételével – alapvetően minden résztvevő elégedett volt. A Tempus Közalapítvány előzetes és megfelelő mélységű információátadását igazolta vissza a kutatás: minden információs fórumon kiemelt szerepet kapott a gyakorlatorientáltság fontossága és a diákok itthoni tanulmányaihoz való kapcsolódás.

A munkaterhelés egyenletességét és azonos/hasonló mértékét lehetne még fejleszteni, mivel voltak olyan csoportok, akik viszonylag keveset dolgoztak, míg más tanulókat bedobtak a mélyvízbe és a többi munkavállalóhoz hasonlóan szinte már az első naptól kezdve ugyanúgy helyt kellett állniuk. A munkaórák, munkanapok száma azonban elsősorban a magyar küldő és a külföldi fogadó intézmény megállapodásának része kell, hogy legyen. Itt a Közalapítvány csak útmutatást tud adni, de a gyerekek védelme érdekében megfelelő korlátozó eszközöket kell alkalmazni a munkáltató felé. Közös támpontot az itthoni tanulószervezésben meghatározott kötelezettségek adhatnak.

6.5 Projektmenedzsment

A projektmenedzsmentről áttételesen az előző fejezetek szinte mindegyikében már esett szó. Mivel csupán egy visszamondott projekt volt a program futamideje alatt, az a néhány, esetleg nem megfelelően tervezett projekt is meg tudott valósulni (pl.: bizonyos projektekre a pályázatban elfelejtettek támogatást igényelni) és a kutatás megállapítása szerint nem volt gyenge minőségű projekt, így elmondható, hogy *az intézmények jól teljesítettek.*

De épp az előző fejezetekben leírtakból látszik, hogy *a projektmenedzsment intézményi szinten még mindig több kérdést felvet, konfliktusok forrása lehet.* A pályázat megírásától kezdve a projekt megvalósításának egyes lépésein keresztül az intézménynek rengeteg, esetleg nem várt problémát kell megoldania. Ilyen a megfelelő humán erőforrás biztosítása, projektben dolgozó tanár(ok) honorálása, a kísérők biztosítása, a projektben részt vevő és részt nem vevő kollégák közti konfliktusok elsimítása, a vezetői támogatás biztosítása, a fenntartó megnyerése, a munkáltató meggyőzése.

Ezekre általában projektszinten sikerül többé-kevésbé jó megoldásokat találni – ezek azonban nem feltétlenül ültethetők át egy másik intézmény gyakorlatába, általában egyedi megoldásokról van szó.

6.6 Az értékelés, elismerés

Mind a kutatás visszajelzései, mind a Tempus Közalapítvány általános tapasztalatai azt mutatják, hogy ez az a *projektelem, ami még fejlesztésre szorul*.

„A pályázati kiírás szerint a programban fontos szempont, hogy a diákokat értékeljük (ittthon és külföldön egyaránt). Ezzel kapcsolatban azonban *számos hiányosságot tapasztaltunk*. A gyakorlat során a partner vagy a munkaadó írásban értékelte a diákokat. Ez *sokszor csak formális* értékelés volt, nem eléggé személyre szabott vagy részletes...

...A program befejezését követően még kevésbé fordítottak figyelmet az iskolák az értékelésre, inkább a nyilvánosság biztosítása volt a cél...

...Ugyanakkor azt is ki kell emelnünk, hogy bár számos pályázat tartalmazta azt, hogy diákjaik nyelvtudását méri majd a program során többször is, erre sajnos néhány ritka kivételtől eltekintve nem került sor.”²⁵

„A projektek értékelése *továbbra is problémás színvonalú*, a korábbi leonardós állapothoz képest alig érzékelünk elmozdulást. Ez *valószínűleg szakmailag is nehéz projektelem*, ráadásul nagyrészt a projekt utolsó, mobilitást követő szakaszára esik, és közvetlen haszna kevés van, a perspektivikus haszon pedig nem motiválja kellőképpen a projektet vívő pedagógusokat. A beszámolókból kevés konkrétum derül ki, van, hogy a pályázatban leírt módszereket ismétlik meg a beszámolók az értékelés eredményének ismertetése nélkül.”²⁶

A kutatás megállapításából látszik, hogy a „látványos” külföldi gyakorlat megszervezése – ami rengeteg munkával jár, folyamatosan problémákat kell orvosolni – után már kevés energia marad az értékelésre. Pedig ez hosszabb távon, főleg, akik további mobilitási projektekből gondolkodnak, mindenképpen hozna a konyhára. Az idő- és energiahány mellett valószínűleg még a megfelelő ismeret hiánya áll a háttérben: nem áll kellő mennyiségű információ és módszertan a pályázók rendelkezésére, hogy *hogyan és mit érdemes értékelni*. Ehhez elsősorban a Tempus Közalapítványnak mint *pályáztatónak kell segítséget nyújtania: több módszertant megosztani, az elvárásokat világosabban közölni* (pl.: rendezvényeken, kalauzban) és azokat egyértelműen és szigorúbban számon kérni (a beszámoló úrlapban).

Az elismerés, beszámítás mindenhol megvalósult: a diákok külföldi szakmai gyakorlatát mindenhol beszámították az itthoni kötelező képésbe.

Az, hogy a külföldi szakmai gyakorlat a jövőben esetleg teljesen vagy részben kiváltsa a hazai képzést, esetleg a tanidő alatt, annak szerves részeként valósuljon meg, egy következő, nagy lépés. Ennek megvalósítására még európai szinten is keresik a módszereket. Választ várhatóan az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) ad.

6.7 Eredmények terjesztése

Az eredmények terjesztésének részleges megvalósulásában szerepet játszik az előző elem, az értékelés nem megfelelő teljesülése. *Általánosságban a terjesztés megvalósul*, hiszen: „Az iskolák túlnyomó többségében volt a programnak folytatása a hazatérés után is. Igyekeztek mindenhol nyilvánosságot

25 Fehérvári Anikó: A szakiskolai mobilitási program a megvalósítók szemével

26 Mártonfi György: A szakiskolai mobilitási értékelő kutatás tapasztalatainak összegzése

biztosítani a program eredményeinek (persze ez pályázati feltétel is volt). A diákok közös iskolai esteken számoltak be élményeikről. Volt, ahol szülő-diák estet, volt, ahol diák-tanár estet, bemutatót szerveztek. Az iskolai honlapon mindenütt megjelentek a kintléttel kapcsolatos hírek, de voltak olyan diákok, akik blogoltak erről. Legtöbbször a helyi újságok és TV-k is beszámoltak a programról.”²⁷

Az intézmények ráadásul hosszabb távon is igyekeznek kihasználni a mobilitási program adta előnyöket: „Figyelemre méltó az iskolák marketing tevékenysége is, több iskolában is arra használták fel a programot, hogy minél több jelentkezőt csábítsanak be az iskolába, tehát az általános iskolák körében népszerűsítették iskolájukat azzal, hogy aki idejön továbbtanulni, lehetősége lesz akár külföldre is menni nyári gyakorlatra.”²⁸

Ha azonban a beszámolókat tartalmát vizsgáljuk meg, akkor azt látjuk, hogy azok inkább élménybeszámoló jellegűek, alapinformációkról tájékoztatnak. Vagyis éppen az értékelés hiánya miatt kevés a konklúzió, a megfogalmazott pedagógia tapasztalat, a tapasztaltak beépítése érdekében tett lépés.

Tehát az eredmények terjesztésének megítélése felemás: az információ átadása teljesül, a konklúziók, tényleges tapasztalatok megosztása már kevésbé. De itt már pozitív elmozdulás látszik, hiszen a feladatot részben teljesítik az intézmények – vagyis *a Közalapítványnak már csak orientálnia kell a pályázókat*, hogy pontosan mi is az az eredmény, ami terjesztésre érdemes. Az értékeléshez adott segítséggel valószínűleg ez a projektelelem is javítható.

7. Összegzés

Jelen cikkben még rengeteget lehetne idézni a tanulmány megállapításaiból, lehetne azokat még mélyebben elemezni, boncolgatni. A kiadvány terjedelme azonban egyrészt határt szab ennek, másrészt a legfontosabb megállapítások, szempontok és projektelemekekre vonatkozó értékelések leírásra kerültek. Ezek a megállapítások segítséget nyújtanak a Szakiskolai mobilitási program általános megítéléséhez.

A Tempus Közalapítvány úgy látja, hogy a program harmadszorra is sikerrel valósult meg. A számok ezt objektíven visszaigazolják, a pályázók visszajelzései ugyan szubjektívek, de szintén fontosak. A kutatás pedig minden oldalról körbejárva a programot részben megerősíti ezt, részben pedig további munkára sarkall bennünket.

Remélhetőleg ez a munka a következő Szakiskolai mobilitási programban folytatódik majd.

BALLA ÁGNES
szakképzés és felnőttoktatás csoportvezető
agnes.ball@tpf.hu

A LEGTÖBB SZAKMACSOPORTOT TARTALMAZÓ PROJEKT

Projektszám: 2009/SZI/16

Pályázó intézmény: Széchenyi István Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium

Pályázat címe: Szakiskolások gyakorlaton a német mezőgazdaságban

Az intézmény / projekt honlapja: <http://www.hbmgj.info/www/>

Rövid bemutatkozás – intézmény, képzési terület

Iskolánk, a hajdúböszörményi Széchenyi István Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium tevékenységét tekintve rendkívül összetett, mezőgazdasági irányultságú intézmény, melynek nevelő és oktató tevékenysége mindig előremutató, a jövőt előkészítő és megalapozó volt.

Az 1938-ban alapított iskola a mezőgazdasági szakképzés feladatát látta el a kor képzési igényeinek megfelelően. Iskolánk jelenleg modern számítástechnikai termekkel, új épületszárnyal, felújított, 200 tanulót befogadó kollégiummal, tanműhellyel, 200 hektáros tangazdasággal, vadászterülettel és 1 hektáros kertészettel rendelkezik.

Iskolánk tanulólétszáma több, mint 500 fő, amely évről évre növekszik. Ez részben annak is köszönhető, hogy az elmúlt években sikeres külföldi gyakorlatokat bonyolítottunk le és folyamatosan igyekszünk javítani a képzés feltételrendszerét. Az oktatás szakközépiskolai, szakiskolai és felsőfokú szakképzés szintjén is folyik. Az oktatott szakmák a mezőgazdasági, élelmiszeripari, közgazdasági és környezetvédelmi szakmacsoportokból kerülnek ki.

A képzési rendszerünket folyamatosan új szakmákkal bővítjük a munkaerőpiac igényeinek megfelelően. Iskolánk folyamatosan részt vesz pályázatok írásában, így nagy tapasztalattal rendelkező pályázatíróteam végzi a projektek megvalósítását, nyomon követését. Programmenedzserünk az előző évi mobilitási projektek nívós megvalósításának eredményeképpen részt vett a hazai mobilitási programok szakértői munkájában.

Ebben a szakiskolai mobilitási projektben mint pályázó intézmény, küldőként és szervezőként, valamint lebonyolítóként vett részt intézményünk.

Nemzetközi kapcsolatok

Már 5 éve szervezzük a gyakorlatainkat Németország Meklenburg-Worpomen tartomány területeire. Sok mezőgazdasági céggel voltunk már kapcsolatban, többekhez évek óta viszünk diákokat. Jó kapcsolatot alakítottunk ki mind a közvetítő partnerrel, mind a diákokat fogadó gazdálkodó egységekkel. A fogadóintézményekről csak pozitív benyomásaink vannak. A közvetítő partner szervezésében egy szakember csoport magyarországi szakmai látogatáson vett részt 2009-ben, akik iskolánkba és az iskolánk bázisüzemeibe is ellátogattak. A hazai termelési tapasztalatok megismerése mellett, kirándultak hazánk nevezetes tájain, megismerve kulturális örökségünket is.

A mobilitás rövid bemutatása

A Szakiskolai Mobilitási Projekt 2009 I. pályázati ciklusában nyertes pályázatunk két megvalósítási ciklusból állt: az első turnus 2009.08.02-2009.08.29-ig, a második turnus 2010.07.25-2010.08.21-ig valósult meg. Összesen 14 tanuló vett részt németországi gyakorlaton iskolánkból. A programban iskolánk küldő intézményként egy közvetítő és 6 fogadó intézménnyel működött együtt.

A projekt a szakiskolai képzésben részt vevő tanulók részére biztosította a külföldi szakmai gyakorlatot, külföldi tapasztalatok megszerzését. A résztvevők 4 szakmaterületről kerültek ki: 4 erdész, 4 húsipari termékgyártó, 4 dísznövénykertész és 2 fő állattenyésztő szakmát tanuló diák. A gyakorlati helyeket ennek megfelelően két erdészeti hivatalban, egy családi húsfeldolgozó vállalkozásnál, két kertészeti-park-építő vállalatnál és egy bio-farmon biztosítottuk számukra.

A programban részt vevők a tájékoztatás, pályáztatás, hazai felkészítés és kiválasztás után, az utazásra való felkészülést követően indultak Németországba, ahol egy héti német szaknyelvi felkészítőn vettek részt. Meglátogatták, megismerték saját és tanulóitársaik munkahelyét, annak szakmai profilját, feladatkörét és a partnerintézmények székhelyének látnivalóit, történelmét, sajátosságait.

A következő három hetet a tanulók gyakorlati helyükön töltötték. A gyakorlat során az erdészeti és környezetvédelmi technológiákat, a parképítés és gondozás hagyományos és biogazdálkodási formáját, az állattenyésztést, a családi vállalkozásként működő húsfeldolgozás és termék értékesítés németországi működési körülményeit és feladatait vizsgálták és tapasztalták meg.

Hétvégeken szabadidős, kulturális programokon vettek részt munkáltatójukkal, szállásadó családjukkal vagy a kísérőtanárral.

Az elért eredmények, azok beépülése, a projekt továbbélési lehetőségei, egyéb mobilitási tevékenységek

A gyakorlatban részt vevő tanulók fejlődését három területen tapasztalhattuk.

Az egyik ilyen terület az idegen nyelvű kommunikáció. A megérkezést követő bizonytalanságok után önállóan kommunikáltak munkájuk során és szabadidejükben a Németországban eltöltött négy hét alatt. A munkára vonatkozó utasításokat értelmezték, végrehajtották, a magánéletben német közösségek rendezvényein vettek részt, önállóan utaztak vonattal, bevásároltak.

A másik fejlődési területen, szakmai fejlődésükben elsődleges szerepet az új, a helyi körülményekhez igazodó munkaformák és technológiák megismerése játszott, amelyek elmélyítését segítette, hogy azok

gyakorlati alkalmazásában is részt vettek.

Az interkulturális fejlődésük kezdődött a legkorábban, mivel az első pillanattól önállóan szervezték a szabadidejüket, később a hétköznapjaikat is. A legalapvetőbb életviteli problémákat tapasztalták meg egy másik országban, bepillantottak német családok életébe és szokásaiba, toleráns és érdeklődő részesei lettek azoknak. A korábbi évek kiutazásaihoz hasonlóak voltak az eredmények, csak egyéni különbségek érzékelhetők, a személyiségek különbsége miatt.

A gyakornokok is eredményesnek ítélték a programot, és az előző évek diákjainak életpéldájára építve bíznak a jobb álláslehetőségekben, a munkaerő-piaci előnyökben, a külföldi munkavégzés lehetőségében.

A mobilitási programok immár hagyománnyá váltak az iskolában, egyre többen érdeklődnek már a beiratkozáskor és az előkészítő évfolyamokon is a pályázati lehetőségek iránt.

▶ Érdekességek, színes történetek

Diákszemmel

Egy erdész diák beszámolója:

A szállásadónk nagyon kedves, segítőkész ember volt. Sok közös programot szerveztünk. Ezek alkalomával betekintést nyerhettünk a német emberek életkörülményeibe és a kulturális szokásaikba.

Az erdészet, ahol mi dolgoztunk, nagyon érdekes. Teljesen másképp működik itt egy erdészet, mint nálunk. Egy speciális gép dolgozik a véghasználatban (erdészeti termelőgép), ez vágja a fát. Egy ember szükséges hozzá, nem úgy, mint nálunk Magyarországon, ahol favágó brigádok vannak és kemény fizikai munkát kell végezniük.

Az erdőgazdálkodás is teljesen más. Az erdőt véghasználásig nem bántják, csak érettségi korukban vágják ki. Elterjedt a bükk, a fenyő és a tölgy.

Vadállományuk magas sűrűségű, de semmiképpen sem minőségi. A trófeák magyar szempontok szerint viszont selejtek, mivel nálunk megadott szabványoknak kell megfelelniük a trófeáknak. Elterjedt vadfajok: vaddisznó, őz, dámszarvas, gímszarvas. Apróvadak között nincs fácán, de aránylag sok a nyúl. Nagyon sok ragadozó madár miatt kevés az apróvad. Szárnyas vadjaik nagy számban élnek: nyári lúd, vörösnyakú lúd, kanadai lúd, tőkés réce, csörgő réce. A területek vízellátottsága jó, ami nagyon fontos a vadállomány számára.

Nagyon érdekes, hogy kis- és középiskolásoknak kint az erőben tartanak oktatást: erdészeti szakemberek tartanak idegenvezetést, így a diákoknak lehetőség van a tankönyvekből megtanult ismereteiket a gyakorlatban is elsajátítani. Ez hiányzik a hazai oktatásból. Vadásztúrákat is szerveznek.

Az erdészet fő tevékenységi köre az erdőművelés, a fahasználat és a vadgazdálkodás. A meghatározó

mennyiségben jelen lévő cseres, kocsánytalan tölgyes és gyertyános tölgyes faállományok felújítása döntő hányadban természetes úton történik. A kitermelt faanyagnak 15%-a hasznosítható ipari faként, a maradék 85% tűzifa minőségű. A fakitermelések során a választékolás a vevők igényeinek megfelelően történik. A tűzifán kívül egyéb rúdanyagot, oszlopokat és mezőgazdasági szerfát is értékesít az erdészet. Az alapvetően nagyvadas területeken gímszarvas, őz és vaddisznó alkotja a vadállományt. Az erdészet kezelésében lévő muflon, illetve vaddisznós kert további vadászati lehetőségeket kínál.

Hétköznaponként a munkaidő letelte után a szálláshelyünkhöz közeli gyorsétteremben megebedünk, munka után megfürödtünk és megírtuk a munkanaplót. Hétfévenként nem kellett dolgoznunk, ilyenkor elvégeztük a ház körüli teendőinket, főztünk, mostunk, valamint kitakarítottunk a szálláson.

A kísérő tanár szemével

Szerintem az egész programban az a legfontosabb, hogy a hátrányos helyzetű családok gyerekei előtt is kinyílik a világ, és ehhez partnereink nagy- nagy empátiával, vendégszeretettel és türelemmel nyújtanak segítséget. Nyíltan bevezetik az idegen gyakorlatokat a gazdaságukba. Megmutatnak, tanítanak a náluk bevált gyakorlatból minél többet, ami ebbe a kis időbe belefér. Hétfévégén meghívják a vendégeket a családi grillezésre, beszélgetésre. Büszkén mutatják saját hagyományaikat, amit mi magyarok is nagyobb aktivitással tehetnénk.

MARKÓNÉ PAPP MAGDOLNA

MOBILITÁSI PROJEKT ▶ A LEGTÁVOLABBI CÉLORSZÁGBA

Projektszám: 2009/SZI/24

Pályázó intézmény: Békéscsabai Központi Szakképző Iskola és Kollégium (BéKSZI)

Pályázat címe: Európa asztalánál

Az intézmény / projekt honlapja: http://bekszi.hu/sites/default/files/irorszagi_gyak.pdf

▶ Rövid bemutatkozás – intézmény, képzési terület

A Békéscsabai Központi Szakképző Iskola és Kollégium (BéKSZI) 2007-ben, 3 szakképző iskola egyesülésével jött létre. Az egyesülés után 5 nagy képzési területen, közel 3000 tanulóval működő intézmény. A Zwack József Tagiskolában 1953 óta működik vendéglátó szakképzés, az intézmény képzési célja azóta is viszonylag állandó: kereskedelmi és vendéglátó-ipari profilú szakmunkás utánpótlás történik évek óta 8-11 szakmában. Az intézmény iránt mindig is nagy volt az érdeklődés, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy jelenleg is 36 osztály tanol az iskolában.

Az iskola a piaci igényeknek megfelelő korszerű szakmai tudással rendelkező szakemberek képzését tűzte zászlajára, melynek elengedhetetlen feltétele a korszerű felszereltség, versenyképes szellemi tőke és a minőségi élőmunka-igényes gyakorlat.

▶ Nemzetközi kapcsolatok

A BéKSZI kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, 10 európai ország 14 intézményével van élő kapcsolatunk. A kulturális, sport és szakmai együttműködések mellett népszerűek a Leonardo da Vinci mobilitási projektjeink is. Évente fogadunk finn tanulókat, akik a mobilitási program segítségével érkeznek hozzánk.

A Zwack József Tagiskolában 2005-2007 között „Tolerancia a mindennapokban európai polgárként”

címmel Comenius iskolai együttműködési projektet valósítottunk meg, melyben 5 ország dolgozott együtt, gazdagította diákjai, tanárai életét.

2010-ben indult „Játszva tanulni, tanulva játszani” címmel új Comenius projektünk, melyben egy német és egy ír iskolával közös játékok fejlesztésével ismerjük meg egymást.

2010 februárjában mobilitási pályázat keretében 4 kollégánk az olasz moduláris rendszerrel és vendéglátó-ipari szakképzéssel ismerkedett meg.

A 2011-es pályázati forduló is eredményesnek mondható, mert a tavalyi szakiskolai mobilitásunkhoz hasonló Leonardo projektünk támogatást nyert. Ezúttal is Írországba mennek majd diákjaink.

► A mobilitás rövid bemutatása

Szakiskolai mobilitási projektünk célja 11 szakiskolai tanulónk egy hónapos külföldi szakmai gyakorlatának megvalósítása volt.

A megvalósításban együttműködő partnerek:

- A küldő intézmény a BÉKSZI Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátóipari Tagiskolája.
- A közvetítő intézmény a Partnership Europe egy ír szervezet, mely tevékenységében többek között munkahelyi gyakorlatok megszervezésére, nyelvi, kulturális képzésekre, fiatalok csereképzésére helyezi a hangsúlyt.

A kedvezményezett diákok iskolánk vendéglátás/idegenforgalom szakmacsoportban tanulók köréből kerültek ki. A kiválasztási folyamat során végül 6 szakács, 4 pincér és 1 cukrász tanulót készítettünk fel a külföldi szakmai gyakorlatra.

A kiutazás egy időben zajlott mind a 11 diák esetében. 2010. július 4. és 2010. augusztus 6. között összesen 34 napos szakmai gyakorlati programot valósítottunk meg az Írországi Cork városában, ami Békéscsabától majd' 2500 km-re van. De szerencsére a pályázatban tervezetthez képest féláron sikerült repülőjegyet vennünk Dublinba, ahonnan a tanulók továbbutaztak Corkba. Így a hosszú utat kárpótolta a megspórolt pénz, amit a diákok nyelvi felkészítésének bővítésére tudtunk fordítani.

A kinntartózkodás teljes időtartamában kísérő személy segítette a gyakorlat megvalósulását. Néhány diák esetében már a második nap munkával kezdődött, a többieknek a harmadik, illetve a negyedik nap hozta a munkába állás pillanatát szállodákban, éttermekben és egyéb vendéglátóipari egységekben. A diákok között voltak, akik kisebb vállalkozásoknál dolgoztak, ők itt nagyobb figyelemben részesültek, közelebbi kapcsolatba is kerültek az ott dolgozókkal. A többség viszont nagyobb szállodában dolgozott, ahol a pörgős, nagyüzemi munkatempó volt a jellemző. Így itt sokkal inkább a háttér munka volt az elvárás, de a program végén sorra kerülő munkamegbeszélések, amit a kísérő tanár folytatott a diákok munkahelyi tanulófelelőseivel, kiderült, hogy minden diákunkra lelkiismeretesen odafigyeltek, és nagyon pontos, tényszerű értékeléseket tudtak adni az egyes diákokról.

A diákok mindegyike, három tanulót leszámítva, más-más munkahelyen dolgozott, de a három diák három szakma képviselője, így munkaterületük is részben eltért. Ezzel együtt megállapítottuk, hogy Cork a magyar fiatalok egyik népszerű célállomása, hiszen minden munkahelyen, egy kivételtől eltekintve, dolgozott magyar fiatal.

A szervezett szabadidős programokat hétvégekre terveztük. Iskolánk alapítványa, a Kereskedelmi-, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképzési Alapítvány is támogatta a programot, amit kifejezetten a színvonalas szabadidős programok megvalósításához kértünk. Az első hétvégén egy egész napos kiránduláson vettünk részt, a csoportot levitték egészen a Moher-sziklákhöz, több egyéb látnivaló megtekintésével összekapcsolva. Majd ellátogattunk a midletoni whiskey gyárba, a kinsley-i tengerpartra, illetve a corki börtönmúzeumba.

▶ Az elért eredmények, azok beépülése

Fejlődött a gyerekek szakmai készsége, megismertek különleges nyersanyagokat, ételkészítési, táplálási módokat, az ír gasztronómiai kultúrát, a gyakorlati helyek munkaszervezési technikáit, és bekapcsolódtak a napi munkába.

Látványosan erősödtek idegennyelvi kompetenciáik, mind a hétköznapokban, mind a szakmai nyelvtudás terén. Most kerültek először olyan helyzetbe, ami nagyon hasonló volt az állásinterjúhoz, melyet idegen nyelven kellett lefolytatniuk. Biztosak vagyunk abban, hogy a legközelebbi hasonló helyzet nem okoz számukra akkora feszültséget, amit néhány diákunk számára ez hozott.

A mindennapi munkahelyi környezetben fejlődött az együttműködési, elfogadó képességük, interkulturális készségeik életre keltek, egyre több mindent tudtak meg az ország életéről, szokásairól. Tanulói portfólió is készült a megvalósított gyakorlatról, amelyben megtalálhatóak a munkafeladatok, naplók, értékelések, tanúsítványok és egyéb dokumentumok.

A projekt egyik legmeggyőzőbb hozadéka volt az a magabiztosság, ami diákjainkban a mindennapok során egy teljesen új kultúrában való boldogulás hozott. Ez a siker mindenkit meggyőzött arról, hogy piacképes emberek ők is, és kellő motivációt adott nekik ahhoz, hogy megfelelő felkészültséggel megvalósíthatják legmerészebb szakmai álmait.

A projekt erősítette nemzetközi kapcsolatainkat, hiszen kollégáink több vendéglátós szakembert is megismertek. Az intézmény képzési tervébe hosszú távon mindenképpen beépítjük a lehetőségét annak, hogy a tanuló külföldön is töltheti a kötelező szakmai gyakorlat egy részét.

Érdekességek, színes történetek

▶ Diákszemmel

„Összességében nagyon jól éreztem magam ez alatt az 5 hét alatt, nagyon jóba lettem azokkal, akikkel együtt laktam, és jó embereket ismertem meg az ő személyükben. Tetszett, hogy közös az érdeklődési körünk. Leírhatatlan élmény volt megismerkedni egy másik ország kultúrájával, szokásaival, lakosságával, életmódjával. Sok tapasztalatot szereztem a mindennapi élet, a szakma és az angol nyelv területén is, amit ezúton szeretnék megköszönni az iskoláknak, a Tempus Közalapítványnak, amely lehetővé tette számunkra ezt az óriási lehetőséget.” (Szekeres Edit)

„Nagyon megszerettem pár embert az 5 hét alatt, megbeszéltük, hogy tartani fogjuk a kapcsolatot miután hazamentünk. Boldog voltam, mert jöhettünk haza, de szomorúság is volt bennem, mert kezdem alkalmazkodni a helyhez, az időjáráshoz és barátságokra tettem szert. Az elején arra gondoltam, mennyire nehéz lesz, hisz dolgozni jöttünk ki, de így a végén már úgy emlékszem vissza rá, mint egy nagy kirándulásra. Hálás vagyok, amiért részese lehettem ennek, és amint egy újabb lehetőségem adódik, megint jelentkezni fogok, és bízom benne, hogy egy másik élethelyzethez is képes leszek alkalmazkodni. Köszönöm a tanárainknak, akik időt és energiát szántak ránk, hogy felkészítsenek minket. Felejthetetlen élmény marad számomra az utazás, a munka, a focizás a fiúkkal, az új kultúra és minden, amit megtapasztaltam. Bízom benne és hiszem, hogy a többiek ugyanilyen vagy ehhez hasonló élményekkel gazdagodtak és gyarapították tudásukat!

Hálásan köszönök mindent a Tempus Közalapítványnak, a nagylelkű támogatást, ösztönzést és a belénk fektetett bizalmat!” (Dombai Szűcs Emese)

A kíséző tanár szemével

A kinttartózkodás alatt teljesen más dimenzióba került a diákokhoz fűződő kapcsolatom. Egy nagy családdá váltunk, minden velejárójával együtt. Nagyon szívet melengető volt számomra, ahogy az ablak mögött mosogatva beköszöntek reggelente a gyerekek, ahogy munkába indultak, és ugyanezt tették, amikor hazaérkeztek. Ha hétvégén elmentek szórakozni, hasonló éberséggel aludtam mindaddig, amíg haza nem érkeztek, és valami hasonló „anya-gyerek” kapcsolat alakulhatott ki a diákokban is, hiszen minden dilemma nélkül csöngettek be hozzám hajnal 4-kor, amikor is aggódni kezdtek az egyik leány távolléte miatt.

Ezen túl nagy öröm és büszkeség töltött el, amikor az utolsó héten, a munkáltatókat körbejárva, igen szép és dicsérettel szavakkal méltatták diákjaink többségének szakmai és emberi hozzáállását, kvalitását, és több munkáltató részéről is elhangzott a „boldogan visszavárjuk” ígéret.

SZABADOS EDIT

▶ A LEGHOSSZABB SZAKMAI GYAKORLATOT MEGSZERVEZŐ PROJEKT

Projektszám: 2009/SZI/31

Pályázó intézmény: Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola

Pályázat címe: Határok nélkül – Magyar fiatalok szakmai gyakorlata Olaszországban

Az intézmény / projekt honlapja: http://www.gundeliskola.hu/cikkek/kategoriak/szakiskolai_mobilitasi_program_-_zarobeszamolo

▶ Rövid bemutatkozás – intézmény, képzési terület

A Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola a közel 60 éves múltjával az egyik legismertebb és legnagyobb vendéglátóipari és idegenforgalmi szakképző intézménye az országnak. Széles képzési spektrummal, felkészült oktatókkal segíti a hallgatóit a szakma magas szintű elsajátításában. Gyakorlati képzéseit az iskola falain belül biztosítja korszerű tankonyháin, felszolgáló termeiben, de természetesen igénybe veszi különböző gazdálkodó szervezetek üzleteit is, főként a nyári szakmai gyakorlatok teljesítésénél.

▶ Nemzetközi kapcsolatok

A szakma teljes körű és alapos megismerésében az iskola elengedhetetlennek tartja a nemzetközi szakmai életben való részvételt, szereplést.

Kiterjedt külföldi kapcsolatrendszerének köszönhetően évente sikeresen vesz részt nemzetközi szakmai versenyeken, házigazdaként is. Ezen felül szeretné tanulói számára hozzáférhetővé tenni a nem formális tanulási módszerek alkalmazását. A szakmai képzés területén ennek a célnak az egyik megvalósulási formája a nemzetközi gyakorlati tapasztalatok gyűjtése, a szakmai idegen nyelvi és kulturális közeg megismerése és mindezek beépítése a szakmai tanulmányok eredményei közé. Diákjai kipróbálhatták magukat Németországban, Finnországban, Franciaországban, Ausztriában és egyéb környező országokban. Versenyek alkalmával a résztvevők közösen dolgoztak, de sor került egyéni, hosszabb szakmai gyakorlatokra is.

▶ A mobilitás rövid bemutatása

Az intézmény a Szakiskolai Mobilitási Programban való részvétellel is a fenti célok megvalósításához nyert támogatást a Tempus Közalapítványtól.

A program teljes időtartama előkészítéssel és a disszeminációval együtt 9 hónap volt, amelyből 4 hónapot Olaszországban töltöttek a tanulók. 15 magyar tanuló számára kért az intézmény támogatást, de a nagy érdeklődésre való tekintettel 20 főre bővült a kiutazók száma. Képzési területek szerint 8 szakács, 6 cukrász és 6 pincér szakiskolai tanuló vehetett részt a programban.

A közvetítő intézmény vendéglátóipari és idegenforgalmi cégek, szervezetek által létrehozott és működtetett szervezet, amelynek tagjai a magánszférában és a közszférában tevékenykedő vállalkozások.

Gondos előkészületek és pályáztatás, valamint felkészítés után a diákok 2010. május 29-én utaztak ki az olaszországi Gradoba. Itt, illetve a környéken töltötték a 17 hetes szakmai gyakorlatukat, egészen 2010. szeptember 25-ig. A közvetítő cég a Lignanoi Konzorcium tagjaival kötött keretszerződés alapján a legnevesebb 4 és 5 csillagos szállodákkal és éttermekkel áll kapcsolatban, így a legkiválóbb gyakorlati helyeket tudta biztosítani a kiutazók számára. Ezen felül az olaszok gazdag gasztronómiai hagyományait ötvözve a nemzetközi konyha ízeivel, egyedülálló lehetőséget biztosított a kiutazók szakmai tudásának elmélyítésére.

A gyakorlati munkahelyeket a közvetítő intézmény úgy szervezte meg, hogy saját alapító tagjai közül választotta ki azokat az éttermeket, szállodákat, amelyek képesek voltak a kihelyezési programot megvalósítani. Ezekkel az intézményekkel megállapodtak és a kihelyezés időszaka alatt ellenőrizték a megállapodásban foglaltak betartását, illetve a tanulók fejlődését.

A résztvevők pszichológiai, kulturális és nyelvi, valamint szakmai felkészítésen vettek részt a kiutazást megelőzően. Ezt egy olyan kollégánő végezte, aki már saját maga is megtapasztalta a külföldi munkavállalás előnyeit és hátrányait egyaránt. Ettől a felkészítés hiteles volt, a visszajelzések alapján a diákok sokat profitáltak belőle a nehéz időszakokban.

Az intenzív olasz nyelvi kurzus óriási segítséget jelentett számukra, mivel ez a nyelvtudás volt a záloga kinti életüknek. A jövőre nézve továbbfejlesztendő azonban a szülők intenzívebb bevonása a projektekbe, a közvetlen tájékoztatás lehetősége.

A projekt során felmerültek nehézségek, de ezeket a hatékony kommunikációval és a gyors reagálással hamar sikerült megoldani. Nagy segítséget jelentett, hogy a közvetítő partner egyik alkalmazottja folyamatosan a helyszínen tartózkodott és rögtön tudott intézkedni, ha gond volt. Minden bizonnyal ez sokkal hosszadalmasabb lett volna, ha mindent Magyarországról kell intézni.

A jövőre nézve átgondolást kíván az a tény, hogy mennyire szerencsés egy turisztikai szempontból igen kedvelt területen nyári csúcsideszakban végezni a szakmai gyakorlatot – mivel a diákok számára nagyon megterhelőnek bizonyult a hirtelen sok munka. Ennek következtében pedig nehéz volt betartani a szerződésben megállapodott munkaidőt. Szintén ennek a ténynek a negatív következménye, hogy jóval kevesebb szabadidős program valósult meg a tervezettnél.

Az elért eredmények, azok beépülése – a projekt továbbélési lehetőségei, egyéb mobilitási tevékenységek

A megvalósult program legfőbb eredménye a diákok szakmai tudásának és nyelvi képességeinek ugrásszerű fejlődése. A beszámolók és a mentorok egybehangzó véleménye szerint a tanulók kivétel nélkül megfelelő szakmai gyakorlatban részesültek, szakmai kompetenciájuk fejlődött. A képzés iránti motiváltságuk a tapasztalatszerzés következtében erősödött, határozott elképzelésük van azokról a területekről, amiben erősödni szeretnének.

Az idegen nyelvi környezet a felkészítés során szerzett nyelvi ismereteket nemcsak elmélyítette, de képessé tette őket a magas szintű nyelvi kommunikációra, az olasz szakmai nyelv tökéletes megismerésére és használatára.

Az önálló, felelősségteljes munkavégzés elsajátítása, az idegen környezetben tanúsított érett viselkedés (mind a csapatban végzett munkatevékenység megismerése és elsajátítása, mind az önképviselet, érdekvédelem, kapcsolatteremtés, véleményformálás és -nyilvánítás) képessé teszi a későbbi munkavállalásra akár hazai, akár nemzetközi környezetben.

Éjjél van. Kezdek hozzászokni a kevés alváshoz, az éjszakai élethez és a reggeltől estig tartó folyamatos hajtáshoz a konyhán (pár pillanatra meg-megállva poénkodni a munkatársakkal, ezzel is színesebbé téve az amúgy sem eseménymentes napot). Az első dolog, amit meg kell jegyezsek, az a munkatársakkal való viszony. Már pár nap elteltével, szinte az első pillanattól kezdve a La Fattoria dei Gelsi (Lignano) nevezetű étterem kis családjának tagjaként kezeltek, ami engem nagyon meglepett. Bizalommal fordulhatok mindenkihez, bármi bajom is legyen. Az első nap ismerkedtünk a környezettel és pucoltunk kagylót, rákot, aztán szép folyamatosan, ahogy tanítottak minket és ahogy lestük el a fortélyokat, úgy éreztük, hogy szükség van ránk. Ma már szerves tagjai vagyunk a csapatnak... A magunkkal hozott recepteket megtaníttuk nekik. Más az ízlésünk, de befogadóak és néhány dolog kifejezetten tetszik nekik. Mellesleg a tésztától már herótom van! Igazi zsíros magyar ételt akarok!!!! :D Eddig a hideg konyhán voltam, jövő héttől megyek a meleg konyhára (primi és secondi) majd egy kis időre a cukiba is. A tésztaételek megtanulása fontos szerepet játszik az itt töltött gyakorlati idő alatt. Reggel kilenckor kezdjük a munkát, 3 körül végzünk (ha nincs csoport), 6-tól 11-12-ig az esti szervírozás folyik... Van mit csinálni. Körülbelül másfél hónapja volt egy 1000 fős rendezvény a lignano-i kikötőben, ami egy életre szóló élmény marad számomra. Nagyon szerencsésnek érezhetem magam, hogy sikerült kijutni, valamint, hogy egy ilyen szuper csapat tagja lehetek. (Schmickl Balázs)

Ciao Tutti! Most írok először a blogba, mivel idáig nem nagyon volt rá alkalmam. Először is szeretném megköszönni mindazoknak, akik segítettek nekem abban, hogy kijussak ebbe a csodálatos országba. Nagyon sok mindent tanultam az elmúlt időszakban, mind a nyelv, mind a szakma terén. Egyszerűen hihetetlen, hogy egy bonyolultnak tűnő ételt milyen könnyedén el lehet készíteni, és még hozzá milyen finoman. Remélem, ha majd szeptember környékén hazamegyek, lesz rá alkalmam megmutatni, hogy mit is tanultam. Nem fogom azt mondani, hogy minden nagyon jó és minden olyan, mint egy szép álmomban, mert ez sajnos akkor hazugság lenne. Ez az út bevezetett minket a nagybetűs életbe és megmutatta hogy milyen nehézségekkel kell majd megküzdenünk, ha tényleg a saját lábunkra kell majd állnunk. A munkahelyem nagyon jó, a séfem fiatal és jó fej, a főnökök is kedvesek, és ha tehetjük akkor megy a humorizálás mind a konyhában, mind az étteremben. (Németh Csaba)

A kísérő tanár szemével

A kiutazás során véleményem szerint a diákok az önállóság területén fejlődtek a legtöbbet. Testközelből tapasztalhatták meg, hogy mit jelent a vendéglátásban dolgozni egy idegenforgalmi szempontból frekvenciált helyen és időben. Alkalmazkodóképességük, türelmük, kitartásuk, nyelvtudásuk, szakmai tudásuk, munkabírásként lett próbára téve a leghosszabb szakmai gyakorlat ideje alatt.

Emberileg számomra az volt egy nagyon pozitív élmény, hogy diákjaink nagyon fegyelmezetten csinálták végig a szakmai gyakorlatot. Bármikor, bárhol beszélünk meg valamit, mindig jelen voltak. A hazautazás során, mivel sokáig nem látták egymást, olyan szeretettel és érdeklődve fordultak egymáshoz, hogy ez egy igazi élmény volt a kísérőtanár számára is. A projekt által a diákjaink egyéb oldalait is volt módunkban megismerni, amire a hétköznapiak során nem igazán van lehetőség. Az emberi oldalról véleményem szerint a blogból vett, feljebb is olvasható idézetek az igazán beszélgetések.

▶ A LEGTÖBB DIÁK SZAKMAI GYAKORLATÁT MEGSZERVEZŐ PROJEKT

Projektszám: 2009/SZI/51

Pályázó intézmény: Széchenyi István Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola

Pályázat címe: Horvátországi nyári szakmai gyakorlat

Az intézmény / projekt honlapja: http://www.szechenyi-kap.sulinet.hu/elemek/iskolai_elet.html

▶ Rövid bemutatkozás – intézmény, képzési terület

A Széchenyi István Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola az elmúlt évtizedek során oroszánrészt vállalt e szakmák tanulóképzésében. Intézményünk mint Somogy megye egyik legnagyobb iskolája, tradíciókkal rendelkezik a kereskedelem-marketing, valamint a vendéglátás-idegenforgalom szakirányú képzésben. A közoktatási törvényben előírt végzettségű és nagy szakmai gyakorlattal rendelkező szakmai elméleti tanárok és szakoktatók (közel 70 fő) biztosítják a szakmai oktatás színvonalát, a több mint 1000 tanuló számára, 32 osztályban. A Széchenyi iskolának van saját tanterme és tanszállója is. Legnépszerűbb nálunk a pincér, szakács és cukrász szakma. Jó hírünket számos hazai és nemzetközi szakmai versenyen öregbítettük. Határon túli kapcsolatainkat egyre bővítjük, ezek egyike – talán a legfontosabb – az isztriai poreči Riviera Részvénytársasághoz vezet.

▶ Nemzetközi kapcsolatok

A horvátországi Lanterna immár 16 éve jól ismert a kaposvári Széchenyi István Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola diákjainak és tanárainak körében. Számunkra azonban a nyári szakmai gyakorlatok legfontosabb színterévé mégis csak a tavalyi esztendőben vált, sikeres pályázatunk nyomán. A kapcsolat kezdeményezője, lelkes szervezője Tóth Imre iskolaigazgató, aki – olykor már-már a napi kapcsolattartás szintjén – sokat tett azért, hogy az együttműködés a lanternaiakkal egyúttal az igaz barátság szép példája is legyen és gazdagodó tartalommal telítődjék.

Az isztriai félsziget nyugati partján, a Velencével „átellenben” fekvő Porečhez közeli üdülőhely kis fél-szigetként tűnik fel az Adriai-tengertől körülvéve, és főszezonban akár 35-40 ezer vendég elhelyezésére, üdültetésére is alkalmas.

A vendéglátás színvonala a luxus kivitelű panzióktól a kempingekig a világ bármely táján megállná a helyét. Minden megfelel a legszigorúbb nemzetközi előírásoknak éppúgy, mint ahogy számos nyomát látjuk a helyi hagyományok ápolásának is, így például a gasztronómiában.

Nem csoda, ha innen, Magyarországról nézve mindez maga a paradicsom azon diákjaink számára, akiknek valóban eltökélt szándékuk, hogy a vendéglátói szakmák elsajátítása során külföldi tapasztalatokat szerezzenek és szép példák egész sorát látván, sőt, saját munkájuk révén is megtapasztalják, hogy mit is jelent egy valóban európai színvonalú üdülőhálózat kiépítése és működtetése.

A mobilitás rövid bemutatása

Iskolánk lanternai kapcsolataiban 2010-ben új fejezet kezdődött a szakiskolai mobilitási programban nyert támogatással. Ennek értelmében tavaly nyáron már új – korábbi kísérletezéseinket minőségében messze meghaladó – feltételek között, összesen hatvan szakiskolai diák és nyolc kísérő tanár vehetett részt négy, egyenként háromhetes turnusban Lanternán. Ezzel komoly szervezőmunka vette kezdetét, melyben – az iskolaigazgatóval az élen – a fő szerepet a Széchenyi két tanára, Csiba Ágota igazgatóhelyettes és a horvát nemzetiségű Kárász László játszotta.

Hamarosan megszületett a megállapodás a horvát féllel: fogadó intézmény a Riviera Poreč lett. Újdonság volt számunkra, hogy a gyakorlatra érkező diákokat mostantól apartmanokban helyezték el, s ezek ugyanolyan színvonalúak voltak, mint a szállásért borsos árat fizető vendégeké. Ellátásuk (a szállás, étkezés, utaztatás, biztosítás) teljesen ingyenes volt, sőt, még zsebpénzt is kaptak a legvégén munkájukért. Nemcsak a kaposvári Széchenyiből, hanem a kadarkúti Jálics Ernő Általános Művészeti és Szakképző Iskolából is érkeztek 15-en, zömmel tizenegyedik és tizenkettedik osztályos tanulók.

Naponta általában hat órát töltöttek el gyakorlattal a diákok, kivéve a szabadnapokat, meghatározott időközönként. Szabadidőben pedig ugyanúgy élvezhették a tengerparti üdülés lehetőségeit, mint bármelyik üdülővendég: fürödhettek az Adriában, napozhattak a plázson, sportolhatnak, s a kísérő tanárok kirándulásokat is szerveztek számukra, például Porečbe, Novigrádba vagy más környező településre. Az első azonban mégis csak a szakmai tapasztalatszerzés! Így gondolta ezt minden résztvevő.

Ennek jegyében a diákok egy-egy munkahelyen (például a hatalmas méretű étteremmel rendelkező Tamaris hotelben, a Marina és az Adria étteremben, a Solaris üdülőtelepen) pincérként, illetve szakácsként tevékenykedtek. Ebben fontos szerep jutott a nyelvtudásnak is, ezért a gyerekek 60 órás horvát nyelvtanfolyamon vettek részt az iskolában már a tavasz folyamán.

A szakmai gyakorlaton a résztvevők naplót vezettek. Ebbe mindennap leírták, milyen újabb recepteket tanultak meg aznap, mi mindent láttak, hallottak, tapasztaltak a szállodákban, éttermekben, a konyhákban és így tovább. Sok szervezni, felügyelni és tennivalójuk volt tehát a kísérő tanároknak, akik – a korábbi évekkel ellentétben – most már párosával és tíznapos váltásokban vettek részt a lanternai turnusokban.

Élményekkel megrakodva, tapasztalatokkal gazdagon tért haza Lanternáról tanár és diák egyaránt. A pályázatnak megfelelően elkészültek azok a dokumentumok (fényképek, kisfilmek, munkanaplók, kísérőtanári szakmai beszámolók), amelyek egyértelműen azt bizonyítják, elértük céljainkat, eleget tettünk a kihívásoknak, magas színvonalon teljesítette iskolánk a pályázatban foglalt követelményeket. Ezt tá-

masztják alá a tanulók által kitöltött elégedettségi kérdőívek, a személyes vélemények. Nagyon kedvezőek a szülők visszajelzései: szívesen elküldenék a horvát tengerpartra a csemetéjüket jövőre is.

Figyelembe kell venni, hogy a Széchenyiben rendkívül sok a hátrányos helyzetű, nehéz szociális körülmények között élő tanuló. Lanternára kizárólag szakképzős diákjaink mehettek, ez is mutatja a célt: ki akartuk ragadni ezeket a gyerekeket szűkebb, otthoni környezetükből. Elvinni őket oda, ahol a vendéglátás nem azonos a falusi „falatozós” kocsmák, pályaudvari restik, füstös kisvendéglők igénytelenebb világával. Lássák meg a tengert, tapasztalják meg a mediterrán éghajlat áldásait, lássanak igazán európai színvonalat a gasztronómiában és a szállodaiparban. Sajátítsanak el kulturált, intelligens emberekre jellemző viselkedési mintákat. Ismerjék fel, hogy „lám, így is lehet”!

Az elért eredmények, azok beépülése – a projekt továbbélési lehetőségei, egyéb mobilitási tevékenységek

Az előző évek tapasztalataival összevetve elmondható, hogy alapvető minőségi változások következtek be. Ezek az alábbiakban összegezhetők:

- A gyakorlaton részt vevő diákjaink olyan munkahelyeken végezték a nyári gyakorlatot, ahol a lehető legváltozatosabb ételek megannyi elkészítési módját láthatták a mesterszakácsoktól, illetve meg is tanulhatták ezeket a tenger gyümölcseitől a grillezett húsig, az egzotikus különlegességektől a leghagyományosabb ételekig, salátákig, stb. Dolgozhattak látványkonyhákban, megcsodálhatták és a gyakorlatban is kipróbálhatták munkájuk során a legkorszerűbb éttermi és konyhai felszereléseket, sütőket, edényeket, gyors és hatékony mosogatógépeket. Pincéink elsajátították a szép asztalterítést, a gyors, udvarias, pontos kiszolgálást, megtapasztalták, hogyan lehet egyszerre több száz vendéget gördülékenyen, magas színvonalon ellátni. Eközben pedig az idegen nyelvi tudásukat, gasztronómiai szókincsüket is fejleszthették.
- Az apartmanos elhelyezés kulturáltabb körülményeket biztosított. Megjelenésük mindenben megfelelt az ottani, szigorú előírásoknak. Az előzetes felkészítés (pl. nyelvtanfolyam) hatására javult a kommunikációs készség, könnyebbé vált a beilleszkedés. A pályázat összegéből finanszírozott zsebpénz, illetve kirándulások, a rendszeres naplóvezetés mind-mind azt érzékeltette a tanulókkal, hogy számítunk rájuk, törődünk velük, fontos számunkra mindaz, ami velük történik.
- A tanárok – ellentétben a korábbi évekkel – most minden turnusban párban voltak. Ily módon a korábbinál kisebb létszámú csoportra megkettőzött figyelem jutott. Ez sok, korábban tapasztalt stresszhelyzetet feloldott, számos feszültségforrást megszüntetett. Mondjuk ki: a pedagógus (és persze a diák is) üdülhetett, kikapcsolódhatott a gyakorlati ismeretek elsajátítása mellett. Nem is akárhogy! Ez a felüdülés pedig pozitívan hatott vissza munkájuk színvonalára.
- Minden gyakorlati helyen kijelöltek a horvátok közül egy mentort, aki rendszeresen nyomon követte és értékelt a tanulók teljesítményét. A diákok minősítést kaptak a programban megfogalmazottak teljesítéséről.
- Mindvégig tapasztaltuk a horvát fél figyelmességét, türelmét, szívélyes, igaz barátságát irántunk.
- A megszervezett kirándulások jól sikerültek, elérték céljukat.
- Mindeközben a pedagógusok szinte „észrevétlenül” tovább képezték magukat: „tréningezték” a tanulók mentorálását, kikísérletezték a tanár–diák kapcsolat kommunikációs nehézségeinek leküzdési módjait, kapcsolatokat ápoltak és építettek. A diákok, de maguk a kollégák is jobban megismerhették egymást. E tekintetben különösen szerencsésnek bizonyult a szakoktató–közismereti tanár párosítás!

Mindez rövid és hosszú távon is kedvezően befolyásolja az iskola jó hírnevét. Ebben még a sajtó is a segítségünkre volt! A Somogyi Hírlap és a hazai horvát nemzeti kisebbség lapja, a Hrvatski Glasnik ugyancsak beszámol a széchenyisek lanternai gyakorlatáról.

Tanári vélemények:

„Nagyszerű tapasztalatszerzésnek tartjuk Lanternát, és csak azt sajnáljuk, hogy nekünk, annak idején nem volt ilyen lehetőségünk. (Habermayer László – szakács-szakoktató)

A gyerekeknek nagy élményt jelentett a tengerrel való találkozás, a fürdőzés, napozás, „búvárkodás” is. Megismerték a mediterrán világot. (Vargáné Ambrus Edit – szaktanár, idegenforgalom)

„Örültem, hogy a horvátok között sokan beszélnek jól idegen nyelveket, így németül is könnyen elboldogultam, ezáltal a diákoknak is gyakran segítségére lehettem a kommunikáció megkönnyítésében. (Fülöpné Tóth Judit – némettanár)

„A magyarországi álláskereséseknél óriási előny lehet, ha egy ilyen, a Tempus Közalapítvány által támogatott külföldi tapasztalatokkal vág neki a nagybetűs életnek iskolánk végzett tanulója.” (Malatinszky Zoltán – angoltanár)

„Én tavaly, hála a Széchenyi iskolának, már a 10. nyaramat töltöttem Lanternán. Kifejezetten ezért kezdtem el tanulni a horvát nyelvet. Rendkívül sok élményt köszönhetek itt-tartózkodásaimnak.” (Fodor Tamás – magyartanár)

Tanulói vélemények:

„Apartmanban lakhattunk végre, remek körülmények között, nem munkásszállószerű elhelyezésben. Még automata mosógép is volt! Tetszett a kirándulás, az ösztöndíjból még ajándékokra is futotta. Végzős tanulóként azt remélem, jó *ajánlólevél* lesz számomra Lanterna. Az itt szerzett tapasztalatok kedvező referenciával fognak szolgálni a szakmában történő elhelyezkedésemben, eredményesebben tudok majd megfelelő munkahelyet találni.” (Hortobágyi Tamás)

„Legnagyobb élményem a hajókirándulás volt. Eddig csak a Balatont láttam, de a tenger csodálatos!” (Farkas Klaudia)

„A Valmar egyik hoteljében, a Tamarisban szakácskodtam. A mediterrán, dalmát konyha halételekben gazdag, így a tenger gyümölcseinek többféle elkészítési módját tanultam meg. Újdonság volt a rákok, polipok, kagylók tisztítása és fűszerezése.” (Györkő-Gyömörei Adrián)

„Végre kiszakadtam otthoni környezetemből és elfelejtettem sok kellemetlenséget, ami ért a tanév folyamán. Itt Lanternán a tanárok is egészen mások voltak, mint az iskolában: főleg esténként jókat lehetett velük beszélgetni és segítették a naplórészben is.” (Orsós Gábor)

Összegezve: egészen biztosak vagyunk abban, hogy a pályázat esetünkben mind nevelési, mind szakmai céljait várakozáson felüli színvonalon elérte.

2010-ben valami elkezdődött... Valami nagyon új és ígéretes, amilyen korábban még nem volt, s amit épp ezért kár lenne abbahagynunk. Reméljük, lesz még folytatása ennek a szép történetnek jövőre!

FODOR TAMÁS
kommunikációért felelős kísérőtanár

EGY TISZK-BŐL A LEGTÖBB TAGINTÉZMÉNYI PROJEKT

Projektszám: 2009/SZI/53, 2009/SZI/54, 2009/SZI/56, 2009/SZI/57,

Pályázó intézmény: TM Önkormányzat Szent László Szakképző Iskolája és Kollégiuma (TISZK)

- Vályi Péter Szakképző Iskolai Tagintézménye
- Jókai Mór Szakképző Iskolai Tagintézménye
- Vendéglátó Szakképző Tagintézménye
- Bezerédj István Szakképző Iskolai Tagintézménye

Pályázat címe: TISZK-ROC-VÁLYI SZFP MOBILITÁS 2010 / „Tulipáncsempészek” (TISZK-ROC-Jókai SZFP Mobilitás2010) / TISZK-ROC-VSZT-SZFP mobilitás 2010 / Korszerű eladási technikák elsajátítása Hollandiában

Az intézmény / projekt honlapja: http://valyip.hu/tanev/2010_2011/tempus/Eindhoven_20100605

Rövid bemutatkozás – intézmény, képzési terület

A Szakiskolai mobilitási program második pályázati fordulójában 41 érvényes pályázat született, melyből 27 nyert anyagi támogatást. Ezen 27 nyertes pályázat között volt a Tolna Megyei Önkormányzat Szent László Szakképző Iskolája és Kollégiumának (TISZK) négy tagintézménye is. A Bezerédj István Szakképző Iskolai Tagintézmény (Szekszárd), mely elsősorban a kereskedelmi szakterületeket, a Jókai Mór Szakképző Iskolai Tagintézmény (Bonyhád) az asztalos, víz- és gázvezetékszerelő, a Vályi Péter Szakképző Iskolai Tagintézmény (Tamási) a hegesztő, szerkezetlakatos, asztalos, pincér és szakács és a Vendéglátó Szakképző Tagintézmény (Szekszárd), mely a pincér és a szakács szakmákat képviselte a projektben.

Nemzetközi kapcsolatok

A Bezerédj és a Vályi tagintézménynek aktív nemzetközi kapcsolatai vannak számos országgal, köztük Finnországgal, Svédországgal, Németországgal, Romániával, Törökországgal, Olaszországgal, Franciaországgal, Spanyolországgal, Lengyelországgal, Szlovákiával.

Végül mind a négy középiskola egységesen egy holland fogadóintézményt választott, a ROC Eindhoven Regionális Oktató Központot. Ez a hollandiai „TISZK” 23 tagintézményből áll, amelyekben több, mint 250 szakmát sajátíthatnak el a tanulók.

A mobilitás rövid bemutatása

A négy, egy TISZK-hez tartozó iskola a pályázat minden folyamatát igyekezett egységesen, közösen megoldani. Így 2010 áprilisában, amikor a magyarországi iskolák látták vendégül a holland fogadó intézmény képviselőit, a program koordinátorait, a Szent László TISZK vezetősége mellett a projekt tanári résztvevői is megismerkedtek külföldi kollégáikkal, az iskola és gyakorlati helyek megtekintése alkalmával egyeztettek a külföldi gyakorlat megvalósításával kapcsolatos elképzeléseikről, elvárásaikról. A közös záró vacsorán – amin a projektben

szereplő összes tanár kolléga, szakmai munkatárs mind magyar, mind holland oldalról részt vett – nem csak a szakmai nézőpont megismerésére volt lehetőség. Így kiutazáskor már jó ismerősök fogadták a kiutazó kétszer 28 fős csoportot, valamint a kiutazó kísérő tanár kollégák is úgy érezhették, hogy jobban ismerik másik tagintézményből jött kollégáikat.

Az együttműködés egyik fontos elemei voltak a kiutazás előtti egyeztetések, az előkészítés anyagai például, szerződések a szülőkkel, ellenőrző lista, biztosítás, jegyfoglalás stb. Ezeket sokszor megbeszéltük, megküldtük egymásnak, illetve felhasználtuk, adaptáltuk azokat saját csoportunkra. Ez azért is jelentős volt, mert két tagintézmény (Bezerédj és a Vályi) már jelentős évtizedes nemzetközi projekt tapasztalattal (Leonardo, Comenius) rendelkezett, ugyanakkor a Jókai és a Vendéglátó tagintézményeknek ez volt az első. Az egyeztetések és megbeszélések során számos új ötlettel gyarapodtunk, illetve jelentősen megkönnyítettük azon tagintézmények munkáját, amelyek kevesebb gyakorlatot szereztek a nemzetközi projekteken.

Az Eindhovenben töltött három hétben 2-2 csoport volt együtt, így nekik kellett ez idő alatt szorosabban együtt dolgozniuk a hétköznapi, a kirándulások szervezésében. A szállás mindkét alkalommal ugyanis egy helyen volt, így észrevétlenül, akaratlanul is összefonódtak a hétköznapi tevékenységek, a bevásárlás, a mosás, vasalás, a közös beszélgetések, az élménybeszámolók. Esténként a csoportok sokszor közösen étkeztek, játszottak, tervezték a hétvégi kirándulásokat. Csoportban utaztunk el tehát hétvégén 'sHertogenbosch hangulatos városkájába, ahol végigjártuk a csendes utcákat, megnéztük a híres katedrális, valamint a számunkra modernnek ható köztéri szobrokat. Amszterdam csatornáin is közösen hajóztunk a két csoport, együtt néztük meg a sokakat megdöbbentő Anna Frank házat is.

A két-két csoport ekkor egy csapatná vált, amely nagyon hatékonyan tudott működni a fennmaradó napokban, hetekben, egymást segítve az esetleg nyelvi nehézségek esetén, megerősítve a honvágy ellen, támogatva a mindennapi problémák leküzdésében.

A júniusban kiutazó csoportok a szeptemberben utazóknak élménybeszámolót tartottak, hasznos, a

hétköznapi és a gyakorlati helyen is hasznosítható tapasztalataikat adták át, például a biciklis közlekedésről, az olcsó élelmiszerüzletek helyéről, a helyi és helyközi közlekedésről, az esetlegesen elérhető kedvezményes jegyvásárlásokról, a kint tapasztalt munkamorálbeli különbségekről.

Az elért eredmények, azok beépülése – a projekt továbbélési lehetőségei, egyéb mobilitási tevékenységek

A projektzáró konferenciát megelőzően a négy tagintézmény összeállított egy 25-30 tablóval álló vándorkiállítási anyagot, mely 1-1 hétig látható volt minden iskolában. A kiállítás célja nemcsak a bemutatkozás volt, hanem a tanulók ösztönzése a külföldi projektekben való részvétellel.

2010 decemberében Tamásiban a négy projekt koordinátorai és diák képviselői közös vetítéssel egybekötött élménybeszámolót tartottak egymásnak és diák társaiknak.

Hazatérve azután a négy csoport tagjai együtt szerveztek projektzáró konferenciát, melyet számos egyeztető megbeszélés előzött meg. Ezen megbeszéléseken összeállítottak egy kiadványt, melyben mind a négy középiskola közösen beszámol a Szakiskolai Mobilitási Programban szerzett tapasztalatairól, a gyerekek leírták élményeiket, összegző gondolataikat a Hollandiában töltött három héttel kapcsolatban. A konferenciára január 6-án került sor, melyen 2-2 diák számolt be a projektről, mondta el saját élményeit. Erre meghívást kaptak a szakma képviselői is: többek közt a Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara vezetősége, valamint számos vállalat, vállalkozás vezetője, képviselője is.

A tagintézmények projektkoordinátorai és tanárai között igen jó munka és személyes kapcsolat alakult ki, ez az együttműködés azóta már más projektek keretében hasznosnak bizonyult.

Diákszemmel:

„Legjobban a kirándulások tetszettek a szabadidőben, életem most láttam először a tengert.”
(M.A. - Bezerédj István Szakképző Iskolai Tagintézmény)

„Nagyon jól éreztem magam a külföldi szakmai gyakorlat alatt. Sok új tapasztalatot, barátot és élményt szereztem a kint töltött idő alatt. Megismerhettem az ott használt technológiákat, modern gépeket, láthattam a legszebb és legérdekesebb városokat és nevezetességeiket. Egyszerűen fantasztikus volt.” (Schnetz Csaba – Jókai Mór Szakképző Iskolai Tagintézmény)

„Nagyon hasznos volt számomra a projekt, mert fejlődött a nyelvi és szakmai tudásom. Nagyon jók voltak a kirándulások és a társaság is. Egy élmény volt számomra.” (Farkas Gábor – Vályi Péter Szakképző Iskolai Tagintézmény)

„A pénteki nap volt számomra a legszomorúbb nap, csomagolással és búcsúzkodással teli. Nehéz volt hazajönni ismét és otthagyni Hollandiát. Szereztünk barátokat, élményeket, emlékeket, melyeket soha senki nem tud majd tőlünk elvenni.” (Vendéglátó Szakképző Iskolai Tagintézmény)

KHIESZ SÁNDOR
Vályi Péter Szakképző Iskolai Tagintézménye

A LEGÖSSZEHANGOLTABB ▶ PROJEKTMUNKÁT MEGVALÓSÍTÓ PROJEKT

Projektszám: 2009/SZI/57

Pályázó intézmény: Tolna Megyei Önkormányzat Szent László Szakképző Iskolája és Kollégiuma
Bezerédj István Szakképző Iskolai Tagintézménye

Pályázat címe: Korszerű eladási technikák elsajátítása Hollandiában

Az intézmény / projekt honlapja: <http://www.bezeredj.szltisz.hu/bea/index.htm>

▶ Rövid bemutatkozás –intézmény, képzési terület

A Bezerédj István Szakképző Iskola gazdasági szakokon és területeken több, mint 85 éves múltra tekint vissza. Közgazdasági és kereskedelmi szakképzéssel is foglalkozunk, közel 600 tanuló és 50 kolléga bevonásával. 2008-ban a Szent László Szakképző Iskola tagintézményévé váltunk. Iskolánk célja általánosan művelt, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkező szakemberek képzése, ezért működésünk során minden területen fontos az informatika, a kommunikációs készségek fejlesztése, az idegennyelv oktatása, a vállalkozásra nevelés, az irodatechnikai eszközök alkalmazása, a korszerű gazdasági ismeretek. Tanulóink közismereti és szakmai versenyeken is eredményesen szerepelnek, diákvállalkozásokat működtetnek, melyek rangos nemzetközi és hazai vásárokon, kiállításokon vesznek részt.

▶ Nemzetközi kapcsolatok bemutatása

Iskolánknak több mint 10 éve nemzetközi kapcsolatai is vannak. A finn, holland, olasz, lengyel, valamint svéd partneriskolákkal közösen részt veszünk a Leonardo da Vinci és Comenius nemzetközi pályázatokban, emellett tagiskolánk már 6 éve kapcsolatokat rendelkezik a holland ROC Eindhoven regionális oktatási intézménnyel. Ez a holland „TISZK” 23 tagintézményből áll, amelyekben több mint 250 szakmát sajtíthatnak el a tanulók. A Szakiskolai Mobilitási Program esetében a kapcsolatfelvétel célja volt, hogy minél több szakterületen épüljön ki együttműködés. A fogadó intézmény rendelkezett

már egy nyertes pályázattal, amelynek keretében 2010 tavaszán oktatási szakemberek látogattak el intézményünkbe, az ekkor keletkező személyes kapcsolatok segítették a szakmai gyakorlat előkészítését.

▶ **A mobilitás rövid bemutatása**

A Tempus Közalapítvány támogatásában megvalósuló pályázat 12 szakiskolai tanuló (3 fő műszaki-cikk, 4 fő ruházati eladó és 5 fő élelmiszer- és vegyiáru eladó) háromhetes hollandiai szakmai gyakorlatát tette lehetővé 2010 júniusában, 2 mentortanár kíséretében. Közülük nyolcan egyénileg, egy holland tanuló párral kiegészülve végezték gyakorlatukat, négy fő pedig párban került elhelyezésre egy országos áruházlánc tíz különböző kereskedelmi egységében. A tanulók megismerték a munkabiztonsági előírásokat, a helyi vásárlási és értékesítési, szállítási, raktározási szokásokat, az üzlet technikai eszközeit, áru- és vagyonvédelmet, a vásárlók jogait. Részt vettek az áruk ajánlásában, a vásárlók kiszolgálásában, árufeltöltésben, takarításban, díszcsomagolás készítésében, betekintést nyerhettek a pénztárgép kezelésébe. Összehasonlíthatták Hollandia és Magyarország kereskedelmét, megismerhették az ottani vásárlói magatartásokat, marketingfogásokat. Ezeket a hasznos gyakorlati ismereteket be tudják építeni a mindennapi munkájukba. Munkaidejükben igazodtak a bolt igényeihez, szükség esetén tovább maradtak, cserébe más napokon korábban végezhettek, így két délután lehetőség nyílt a fogadó intézmény kirakattrendezési gyakorlatán részt venniük, illetve egyik hétköznap délutánján megtekinthették az alkalmi sajtópiacot.

▶ **Az elért eredmények, azok beépülése – a projekt továbbélési lehetőségei, egyéb mobilitási tevékenységek**

A projekt célkitűzéseit sikerült megvalósítanunk, a diákok ismerete új tapasztalatokkal bővült, szakmai és idegen nyelvi kommunikációs készsége fejlődött.

A külföldön töltött gyakorlat sikeres teljesítése után Europass mobilitási igazolványt kaptak. Mindezek eredményeként a leendő munkavállalók versenyképessége növekedett, mind a hazai, mind az EU munkaerőpiacán. Megerősödött a tagintézményen belüli és tagintézmények közötti együttműködés is, a projekt eredményeit TISZK szinten is megosztva sikerült felkelteni az érdeklődést és eddig nem pályázó tagintézményeket is mobilitási projektek kidolgozására.

A projekt nagyban hozzájárult a diákok szakmai, idegen nyelvi, szociális kompetenciáinak fejlesztéséhez. A külföldi nyári gyakorlat segített megismerni Hollandia kultúráját, elősegítette az önálló véleményalkotásra, felelősségtudatra való nevelést, fejlesztette az empatikus készségeket, alkalmazkodó képességet. Mindezek fontos pillérei az intézményünk képzési tervének. Egyéb eredményeink, hogy tagintézményünk jártasságot szerezhetett a szervezés, projektmenedzsment, minőségbiztosítás területén. Mivel iskolánk négy tagintézménye rendelkezett nyertes Szakiskolai mobilitási pályázattal, így Hollandiába összesen 48 diák és 8 mentor tanár utazhatott. Megerősödhetett a csapatszellem iskolánk és a tagintézmények munkatársai között egyaránt, mivel közösen terveztük a kiutazást, a hollandiai tárgyakkól, emlékekből álló vándorkiállítás, továbbá a hazai szakmai partnerek, gazdálkodó szervezetek, iparkamara részvételével a projektzáró konferenciát és az ehhez kapcsolódó kiadványt. Nagy örömünkre a kapcsolat ezen partnereinkkel szorosabbá, bizalmasabbá vált, és ez iskolánk életének több területén érezteti azóta is jótékony hatását – pl. nyitottság a mobilitások iránt, akár fogadó gyakorlati helyként, a külföldi gyakorlatok beszámítása a hazai kötelező nyári szakmai gyakorlatba.

Diákjaink megismerték a holland áruválasztékot, olyan termékeket is (például három dimenziós televízió) amelyre hazánkban nem volt lehetőségük, illetve jártasságot szereztek az euróval mint fizetőeszközzel való bánásmódban. Szakmai újdonságot jelentett számukra, hogy az élelmiszerboltok külön részleget tartanak fenn például a reggelire való ételeknek, így megkönnyítve a vásárlást, illetve újszerűen hatott az automata üvegviszaváltó, szelektív gyűjtő működése. Tanulóinkat a fogadó iskola felszereltsége elkápráztatta. A tolerancia természetes volt, ezt megtapasztalták óralátogatás alkalmával: békében élnek egymás mellett azok az emberek, akik megjelenésükben, kultúrájukban lényegesen különböztek egymástól. Ugyanezt érzékelték a munkahelyen is: a csoport tagjai közt nincs fogyatékkal élő, azonban voltak olyan gyakorlati helyek, ahol ilyen munkatársakat foglalkoztattak. Meglepő volt diákjaink számára, hogy a fogyatékkal élők integrációja Hollandiában mennyivel elfogadottabb, mint nálunk. A gyakorlati helyekről csak pozitív visszajelzést kaptak, így az önbizalmuk, magabiztosságuk, alkalmazkodó képességük a gyakorlat végére növekedett, holland tanulópartjaik nagyban hozzájárultak a sikerhez. Élmény volt számukra az önálló utazás a munkahelyre, a barátságos munkatársak, és hogy mindennap valami újat ismertek meg. Természetessé vált számukra egymás segítése. Nem közkedvelt elfoglaltság számukra az olvasás, de Anne Frank házának megtekintése után többségük megvásárolta a kislány naplóját és már kint elkezdte olvasni ezt a könyvet.

SZABÓNÉ NOVÁK BEÁTA

